

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre 36 kor
Fél évre 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra 3 kor.

Nyitólét közlemények
munkálkodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 98.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rt. részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

Péntek, december 21.

Vázsonyi napja.

Holnap nyújtja be a kormány a választójavaslatot, amelynek jegyében született. A holnapi nap tehát elsőrangú kritikus nap a demokrata jelszavakkal indult kormány életében. Milyen a javaslat? teljes egészében nem ismerjük. A kiszivárgott részletek nem nyújtanak elég tájékozódást a komoly kritikára s ezért nem is foglalhatunk e pillanatban állást, sem mellette, sem ellene. A választójog kérdésében meg van a határozott véleményünk, amelyről e vezető cikk keretében is hitvallást teszünk.

A kormány igyekezett az ország közvéleménye előtt — sajtója útján — azt a hitet kelteni, hogy a javaslat minden jogos érdeket ki fog elégíteni. Nem tudjuk mit ért a kormány a jogos érdekek alatt, annyi azonban bizonyos, hogy minden olyan javaslat a leghevesebb ellenzésre fog találni, amely szem elől téveszti a magyarság szupremáciájának kérdését. Ebből nem engedünk sem mi, sem azok, akik ennek az ezeréves Magyarországnak vérrel vakolt pilléreit e tébolyodott háboruban a testükkel-lelkükkel támogatják. Nemzetközi és utópisztikus jelszavakkal nem lehet felforgatni olyan igazságokat, melyek a fejlődés örök törvényei szerint alakultak ki s századokon át mindig tisztább és tisztább fényben ragyogva e nemzet életének megdönthetetlen feltételei lettek. Ilyen igazság az, hogy ez az ország a magyarság gazdasági és kulturális hegemoniájának biztosítása nélkül fejlődésének helyes irányát meg nem találhatja. Ezt a hegemoniát pedig a nemzet gerince, a polgári társadalom küzdheti ki. S az a választói javaslat, amely olcsó és hangos népszerűség kedvéért a magyar polgári társadalom jogait elkönfiskálja, vagy elhanyagolja: merőben céltévesztett s a nemzet érdekeire a legnagyobb mértékben káros. Nem szabad, hogy e javaslat alkotóit és törvényé emelőit megvesztegessék azok a jelszavak és áramlatok, melyeket a külföld kölcsönzött nekünk. A külföldnek azok az országai, ahol még most is égnek a falvak és városok, ahol rég felfordult a rend, ahol torz tükrökben látják az igazságot s ahol minden harc a polgári társadalom ellen megy. S ezt a harcot azok vezetik, akiknek nincs semmi vesztenivalójuk, azok ellen, akik mindent elveszhetnek. Ez a játék így egyenlőtlen!

A magyarság szupremáciája mellett nem kevésbé fontos a második feltétel: az értelmiség védelme. Azokból a részletekből, mely a javaslat tervezőinek jóvoltából nyilvánosságra került, az a titkos gondolat kandikál ki, hogy az értelmiségnek nem juttat megfelelő helyet. Ez végzetes hiba lenne. Ennek az osztálynak a félretolása, esetleg kevésbé értékes tömegek kedvéért gyöke-

reben renditené meg a javaslat értékét s kárral cserélné fel azt a hasznot, amelyet tőle mindenki joggal remél.

Rövidesen meglátjuk mit hoz ez az óhajtott törvénytervezet. Szeretnők, ha véglegesen rendet teremtené, ha megoldása meg nyugtatná a türelmetlenkedőket s egyszerűsmind az ország javát is szolgálná. Ne legyen ennek a javaslatnak a tárgyalása frivol játék, erőmérkőzés, pártszenvédelek felkorbácsolása. Ne csináljanak újból cirkuszt a törvényhozó urak, de kössenek kompromisszumot, egyezséget, szerződést, vagy akármit: csak oldják meg ezt a kérdést okosan határozottan és véglegesen. Ne legyen ebben a kérdésben munkapárti vélemény és kormánypárti kontratanc, értsék meg egymást ebben a nemzet jövőjét oly mélysége-

sen elhatározó ügyben. Gondolják meg, hogy most jön a béke, a glóriás, a boldogságos, amikor végre meg kell szünniök a belső viszályokat támasztó örökös problémáknak, amikor termelni és alkotni kell, mert különben elsöpör bennünket nyomtalanul a világ fejlődésének józan logikája. Ébredjenek fel álmaikból a törvényhozó urak s ne álmodják szüntelenül vissza a középkort, midőn halálos harcot vívtak egymással az emberek, mert egyiknek fehér toll volt a kalapja mellett, a másiknak veres. Csináljuk meg az új Magyarországot, terjesszük ki a jogokat, de ne oly módon, hogy amikor új társadalmi rétegek vonulnak fel a politika színterére, ezek ezt azzal az illúzióval tegyék, hogy most már minden más társadalmi osztályt leszoríthatnak onnét.

„Clemenceau az entente tőzsdék megbizottja.”

(Panamistának mondják Leninék a francia miniszterelnököt.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin. Japán és az Egyesült Államok azon fáradoznak, hogy Oroszországgal jó viszonyban lehessenek. Japán tudomására adta a pétervári mértékadó köröknek, hogy az Oroszország ellen esetleg törvbe vett megtorló intézkedésekben nem vesz részt. A diplomáciai ellenakcióban az Egyesült Államok kormány magának tulajdonítja Japán tartózkodásának érdemét. A washingtoni kormány biztosította az oroszokat, hogy Japán csak azért mondott le a törvbe vett beavatkozásokról, mert a párisi konferencián a leghatározottabban kijelentette, hogy Japánnak ily természetű akcióját semmi szín alatt nem tűri.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelentése: A pétervári szikra táviró szolgálat december 17-ikről a következő táviratot tette közzé: Mindenkinek a külföldön, önnek is Clemenceau ur! A párisi szikra táviró állomás napról napra közül teljesen kigondolt rágalmozó közleményeket a politikai életéről. (itt néhány szó hiányzik.) Valami rosszhirű közvetítő ügynökség Párisban, amelyet néhány alacsony származású és homályos jellemű orosz alapított, szintén közül minden nap fantasztikus híreket a bolsevikiek által elkövetett borzalmasságokról s e táviratokban Lenin és Trockij elvtársakat mintegy a német kormány ügynökeinek mondja. A francia szikra táviró szolgálat állandóan szolgálatára áll ennek a szennyirodalomnak. Clemenceau ur szikra távirója orosz nyelven végzi rágalmozó munkáját nyilván azért, hogy közvetlenül zavarhassa meg az orosz népet. Két-

ségtelen, hogy ha ez a szikratáviróállomás Miljukov, Kornilow, Kaledin és Clemenceau ur más barátjainak a kezében lenne a francia táviró állomás szennyirodalma nagy elégtételt nyújthatna ezeknek az uraknak. Jelenleg azonban a katonák és munkások között van az állomás. Egyáltalán becsületesek között. Ezek megvetéssel fogadják a rágalmozó táviratokat és arra törekcsenek, hogy az árulók, gonosztevők és csalók bandájának diktaturáját lerázzák magukról. A francia kormány jelenlegi teje, a kit az entente tőzsdéi hívtak meg erre az állásra annál inkább hihet a forradalmi párt megvesztegethetőségében, mivel Clemenceaunak magának is botrányos összeköttetése volt a múltban a panamával. A haladó munkások és katonák azonban nagyon ellenőrzik a néphiztosok tanácsát. Nagyon jól ismerik a tanácshoz tartozó régi forradalmárok magán életét és ezért semmiféle hatást sem tesz reájuk az ujságírók rágalmozó hadjárata. Az egyetlen érzés, amelyet Clemenceau ur mesterkedése bennük keltett, a mély megvetés a panamisták klkije ellen, amelynek még most is módjában van az elárult francia nép nevében beszélni.

Pétervár. Scalon tábornok, aki a fegyverszüneti tárgyalások első ülése után öngyilkos lett a Varsói kormányzónak unokaöccse volt. Mikor Krilenkó a vezérkartól néhány katonai tanácsadó kiküldését kérte, hogy az orosz békeküldöttségnek a németekéhez hasonló jellegű adhasson, az e célra kijelölt Scalon tábornok ele-

inte vonakodott a tárgyalásokon való részvételtől. Végül is néhány bajtársának rábeszelésére engedett. Az orosz kiküldöttek pártulásán oly feltételek felállítását kísérelte meg, amelyek Németországra nézve elfogadhatlanok lettek volna.

Helsingfors. Az orosz katonák egy része elvonult Finnországból. A haditengerészet főnöke Helsingforsba érkezett, hogy a szveaborgi kikötőben állomásozó flotta leszerelését végrehajtsa.

Kopenhága. Irkutzkban kongresszust tartottak, amely elhatározta, hogy Sziheria központi igazgatását a pétervári munkás- és katonatanácsra bizza.

Bécs. A svájci határról érkezett hírek szerint a Franciaországban lévő orosz csapatokat a német-orosz fegyverszünetre való tekintettel munkásosztagokká alakították át.

A választójog betérjesztése.

(Delegációs szünet.)

Budapestről telefonálja tudósítók: Ma megjelentek a hirdető oszlopokon a felfüggesztések, melyek a képviselőház holnapi ülését hirdetik. Ezek szerint a Ház pénteken délután 4 órakor tart ülést, hogy Vázsonyi Vilmos választójogi miniszternek alkalma legyen még az ünnepek előtt betérjeszteni a választójogról szóló törvényjavaslatot, melyet azonnal ki fognak osztani a Ház tagjai közt. Eredetileg úgy tervezték, hogy az ülést délután 12 órakor tartják meg, ettől azonban el kellett állni, mert a delegátusok nagy része csak holnap délután érkezik vissza Bécsből.

Szász Károly titkos tanácsos, a Ház elnöke a holnapi ülésre vonatkozólag egy újságíró előtt így nyilatkozott: Az a szándékom, hogy a pénteki ülést a kitűzött időben pontosan megnyitóm. Az ülés igen rövid lefolyásának ígérkezik. A választójogi javaslat benyújtása után javaslatot fogok tenni a Ház ünnepi szünetére vonatkozólag.

Valószínű, hogy a Ház ülésén Vázsonyi Vilmos megfogja tenni azt az indítványt is, hogy a törvényjavaslatot külön kiküldendő bizottság elé utalják előzetes tárgyalás végett. Ennek a bizottságnak megalakítására csak a szünet után, az új esztendő első hónapjának közepén fog sor kerülni. A kormány táborában lehetségesnek tartják, hogy erre az időre el fog készülni a választókerületek beosztásáról szóló külön törvényjavaslat is.

Bécsből jelentik: **Wekerle** Sándor miniszterelnök és **Lerch** Vilmos báró kereskedelmi államtitkár szerdán délután fontos értekezleten vett részt, amely a háborús gazdasági kérdésekkel foglalkozott. A miniszterelnök ma délután visszautazott Budapestre a hol holnap délelőtt minisztertanácsra ülnék össze a kabinet tagjai.

A delegációs albizottságok valószínűleg január 10 és 14-ike közt folytatják tanácskozásukat. Először a hadügyi albizottság ülését fogják befejezni, azután sor kerül a tengerészeti albizottságra és az egyesült vegyes albizottság üléseire. Az első plenáris ülés az eddigi megállapodások szerint január 17-én lesz.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottság zárószámadást albizottságra ma délelőtt 10 órakor **Beöthy** László helyettes elnök elnöklése alatt ülésezett. Okolicsányi László főnököse behatóan ismertette az 1913. és 1914.

első felére vonatkozó zárószámadás általános részét. Az albizottság az előadó javaslatához hozzájárult, mire az ülés 12 órakor véget ért. A delegáció januári ülése előtt a delegátusok nemcsak Udinébe, hanem Belgrádba és Lengyelországba is kirándulnak.

A gázfogyasztás gyökeres csökkentése.

— A főkapitány intézkedései. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Megírta az *Aradi Közlöny*, hogy a gázfogyasztást ismét redukálni fogják. **Schultz** Henrik gázgyárigazgató tegnap előterjesztést tett **Green** Nándor főkapitánynak s ebben elmondta, hogy ha a gázfogyasztást nem fogják még jobban korlátozni, akkor a gázgyár e hónap 25-én kénytelen lesz beszüntetni teljesen az üzemét. A gázgyár igazgatója, mint megírtuk, azt a prozódiciót tette, hogy a gázfűtést és főzést be kell szüntetni és a fürdőszobák gázkályháját nem szabad használni. Ezzel a redukcióval az igazgató ötven százalékos megtakarítást ér el és képes az üzemet január elsejéig fenntartani.

Green Nándor főkapitány ma tárgyalta meg a gázgyár igazgatójának előterjesztését. A főkapitány arra az álláspontra helyezkedett, hogy ha a gázgyár a szénhiány miatt nem tudja megadni a rendes gáznyomást, akkor ugyanis felesleges a fűtő- és főző objektumokat szerelni. A főkapitánynak az volt az álláspontja, hogy a közönség legalább egyszer-kétszer használhassa a gázkályhákat, ha már a fürdőszobák kályháját nem lehet használni. Ellenben nagy megtakarítást jelentene, ha a közvilágítást csökkentenék. **Schultz** Henrik igazgató magáévá tette a főkapitány álláspontját s így a tanácsnak a régebbi redukcióra vonatkozó határozata hatályát veszti.

Az aradi gázgyár igazgatósága a gázfogyasztás korlátozásáról az alábbi értesítést adta ki:

Az aradi gázgyár igazgatósága közölni teszi, hogy a folyó évi szeptember hó 17-én 3382—1917. M. E. számú miniszteri rendelet szerint, mely a tüzelőanyagokkal való takarékosagra vonatkozik, Arad sz. kir. város tanácsához intézett bejelentése alapján a gázszolgáltatást szénhiány miatt korlátozni kénytelen, nehogy az üzem teljes beszüntetésének kényszerűsége bekövetkezzék. A gázgyár, ahelyett, hogy a főcsövezeteket teljesen elzárná, amelyeknek újból való kinyitása által mindenkor veszélyek keletkezhetnének, egyelőre azon redukálási módot veszi alkalmazásba, hogy

folyó hó 22-én, szombaton kezdődő hatállyal délelőtt 8 órától 10 óráig és délután 1 órától 4 óráig a légszuszogtatást teljesen beszünteti,

azaz a gáznyomást a minimumra redukálja, hogy a gáz igénybevétele ugyyszólván lehetetlenné váljék.

A gázgyár felkéri a város közönségét, hogy a gázcsapoknak az említett órákban való kinyitásától óvakodjék, mert a csapok nyitogatásával okozott vigyázatlanságból csak gázrobbanások és szerencsétlenségek keletkezhetnének, amelyekért a gázgyár senkivel szemben sem szavatolhat és minden

ilyen kár következményeit már jó elege is elháríthatja.

Tekintettel arra, hogy az egész ország szénellátása kizárólag az Országos Szénbizottság kezébe van letéve, amely hatóság a békeidőhöz viszonyítottan csak egy elenyésző kis szénmennyiséget utal ki havonként, mellyel az üzem korlátlan mérvben, mint eddig fenn nem tartható: emélfogva a gázgyár mindenképp azon kérelmet intézi, hogy amennyire csak módjában áll, a gázal takarékoskodjék, nehogy oly szigorú megszorítások léptetessenek Aradon is hatályba, mint amilyenek Budapesten, Szegeden, Kassán, Temesvárt, stb. már hatályba léptek, különösen azért, mert az ország sok jelentékeny városában a gázszolgáltatás már rövidebb-hosszabb idő óta teljesen szünetel.

Green Nándor főkapitány hirdetményben értesíti a város közönségét arról, hogy mikor milyen nagyságú gáznyomást szolgáltat a gázgyár. A hirdetmény így hangzik:

Közölni teszem, hogy a gázgyár igazgatóságának bejelentése folytán a gyár rendelkezésére álló szénkészletek oly csekélyek, hogy a legszükségesebb és nélkülözhetetlen magán- és közvilágítás biztosítása szempontjából a gáznyomást folyó hó 22-én reggel 6 órától kezdve a következőképp kénytelen redukálni:

6 órától 8 óráig: 20 mm., 8—10 óráig: 5 mm., 10 órától 1-ig: 35 mm., 1—4 óráig: 5 mm., 4—8 óráig: 35 mm., 8—9-ig: 25 mm., 9—11 óráig: 20 mm., éjjel 11-től reggel 6-ig: 15 mm.

Felhívom emélfogva a város közönségét, hogy a gázresorokat és gáztakarékfűtőhelyeket a nap más szakában, mint délelőtt 10 órától déli 1-ig, a fürdőkályhákat pedig egyáltalában ne is kísérelje meg használatba venni, mert a nyomás elégtelensége következtében célt el nem érnek s a kísérletek csak gázpazarlásra, sőt sok esetben szerencsétlenségek előidézésre vezethetnek.

Visszavert olasz támadások.

Budapest, december 20. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harotér: Fegyver szünet.

Olasz harotér: Kedvező látási viszonyok folytán a tüzéségi tevékenység mindkét oldalon élénk volt. A Monte Perticán fekvő új állásaink ellen intézett ellenséges támadásokat visszavertük. A Krausz Alfréd gyalogsági tábornok csapatai részéről e hó tizenegyediké óta a Brentától keletre beszállított foglyok száma eddig 270 tiszt, köztük 7 törzstiszt és 8150 főnyi legénység. **Vezérkar főnöke.**

Berlin, december 20. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harotér: A Monte Perticán ujonnan elgialt vonalak ellen intézett többszörös ellentámadásokat visszautasítottuk. A Tomba hegyháton és a Piave mentén, a Mentello mindkét oldalán élénk tüzéségi harc folyt. December 11-ike óta a Brenta és a Piave között az olaszok közül 270 tisztet és 8150 főnyi legénységet ejtettünk foglyul. **Ludendorff.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Arad nem kap lisztet.

(Hivatalos értesítés a polgármesterhez.)

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában tudósítást közölt arról, hogy az Országos Közlelmzési Hivatal utasítására a Haditermény részvénytársaság Arad részére a december 15-től január 15-ig terjedő időre nem utalt ki semmiféle lisztmennyiséget. E tudósításhoz kiegészítésként budapesti tudósítónk most az alábbiakat telefonálja:

— Az Országos Közlelmzési Hivatalnak az a rendelete, amely az egyes törvényhatóságok részére a december 15-től január 15-ig terjedő időre a lisztmennyiséget kiutalványozza, 137,000—1917 szám alatt iktatott és adatott ki. E rendelethez kimutatás van mellékelve az egyes törvényhatóságoknak engedélyezett mennyiségekről. Ezt a kimutatást Bessenyei Ferenc a Haditermény részvénytársaság igazgatója megmutatta budapesti tudósítójuknak.

— Ebben a kimutatásban úgy intézkedik az Országos Közlelmzési Hivatal, hogy amíg Temesvárnak meghagyta a régi 60 vagon kontingensét és amíg például Szeged 70 vagonját 50 vagonra, Szabadka 15 vagonját 12-re, Pécs 46 vagonját 38-ra, Aradnegye 10 vagonját 8-ra, Torontálmegye 22 vagonját 5-re szállította le, addig a törvényhatósági joggal felruházott városok névsorában Arad neve mellett a szám helyett egy vonás van, ami azt jelenti, hogy Arad város részére az Országos Közlelmzési Hivatal nem utalt ki lisztet.

Megirtuk azt is, hogy miért helyezkedett erre az állápontra az Országos Közlelmzési Hivatal. Budapesti tudósítónk ma azt az értesítést nyerte, hogy az Országos Közlelmzési Hivatal leiratot intézett Varjassy Lajos polgármesterhez, akivel hivatalosan közölte ezt a tényt és akivel hivatalosan közölte azt is, hogy mindaddig nem utal ki Arad részére lisztet, amíg pontos elszámolást nem terjesztenek fel az Országos Közlelmzési Hivatalhoz és

amíg nem mutatják ki, hogy az Arad részére kiutalt többlettel mi történt.

Varjassy polgármester budapesti tartózkodása alatt úgy erről a körülményről, mint az Országos Közlelmzési Hivatalnak e kérdéssel kapcsolatos álláspontjáról illetékes és kompetens helyen tudomást szerzett.

A nem minden tendenciá nélkül való cáfolatokra budapesti tudósítónk az alábbi tényekkel válaszol:

Mindazok a városok, amelyek részére kontingenst állapítottak meg, már december 15-ik előtt, azonban feltétlenül december 15-ig értesítést kaptak a részükre megállapított mennyiségről. Arad is mindezeidig megkapta ezt az értesítést. Most nem. Ha azonban olyan nagyon cáfoló kedvben vannak, akkor hozzák nyilvánosságra az Országos Közlelmzési Hivatalnak azt az értesítését, amely közli, hogy december 15-től január 15-ig mennyi lisztet kap Arad városa. Ilyen értesítés nem érkezett. Az ellenkezője azonban, hogy lisztet nem kapunk, megérkezett.

Az amerikai reménység.

(Olaszország a hadicélokot revideálja.)

Zürich. Tardieu francia főbiztos Amerikában a Petit Parisien levelezője előtt kijelentette, hogy Amerika kész az ententének teljes segítségét adni két feltétel elfogadása esetén, először az összes entente országokban egy a fronton, mint a mögöttes országrészekben a vasfegyelm helyreállítása, másodsor egy entente fővezér kinevezése.

Hága. Washingtonból érkezett jelentések szerint a háboruellenes hangulat folyton növekedik. Az élelmiszerárak óriási módon felszöknek. Csikágóban, Baltimorban és Newyorkban számos lázadás történt az éhség miatt, a hadseregbe történt sorozások miatt még növelik az elégedetlenséget.

Páris. Clemenceau miniszterelnök külön táncot alakított az amerikaiakkal való együttműködés tervszerű kiépítésére. Cambon volt berlini nagykövet bevonásával megfogják állapítani azokat az intézkedéseket, amelyek alkalmasak az együttműködés biztosítására, egyben pedig ellenőrzik azok kivitelét.

Köln. A Kölnische Zeitung jelent a svájci határról: A Corriere della Sera azt írja, hogy a parlamenti helyzet tisztázódott. A nemzetvédelem jelszavával alakult parlamenti csoportnak sikerült rövid idő alatt nagyszámúban egyesíteni oly politikusokat, akik a nemzetvédelem megvédésére tömörültek.

Zürich. Az olasz események arra fogják kényszeríteni a kormányt, hogy az összes megállapodásokat és programokat alapos revízió alá vessék. Oroszország kilépésével az entente Balkán-programja megoldhatatlanná lett a délszlávok törekvései pedig mint kártavár emlegettek össze. Ezekkel a tényekkel számolni kell és le kell mondani arról az álomról, hogy Európa térképén nagyobb változás nem történhetik.

Lakó szabja meg a házbért.

— A Lakáshivatal tőléséből. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A Lakáshivatal második tanácsa Seress Ferenc táblabíró elnöklésével ma délután ülést tartott, amelyen néhány kisebb jelentőségű vitás kérdést intéztek el.

Az első tárgy Winkler József háztulajdonosnak Molitorisz József államvasúti mérnök elleni ügye volt. Winkler arra kérte a Lakáshivatalt, engedje meg, hogy Molitorisz József házbért 1260 koronáról 1500 koronára felemelhesse 1918. május 1-től kezdve. Molitorisz azzal védekezett, hogy egyszer már felemelte a háziur 60 koronával a házbért s így ő nem hajlandó még egyszer felemelt házbért fizetni.

Kiderült azonban a tárgyaláson, hogy a kérdéses 60 koronát a mérnök közös megállapodás szerint vizdij címén fizette, de Molitorisz azt hangoztatta, hogy ez maga is házbéremelés.

A jótékony reformálása.

Irta: Gróf Uchritz-Amade Emilné.

(Visszhang az Aradi Közlöny december 13-iki vezércikkére.)

A háboru negyedik esztendejében a hadban károsultak ellátása, a társadalom kötelességévé vált. Igaz, hogy nincs az az ember, aki ne számítaná magát a mártírok közé, de hogy mennyire szenved a városi vagyontalan osztály, melyben a kenyérkereső a hazáért elvert vagy még harcol, azt csak az tudja és értheti át, kinek vele dolga van. Hideg szobában élen, szomjan, lerongyolódva: ez jellemzi a háboru hőseinek itthonmaradottjait. Közülük mégis a gyermekek a legszánalomraméltóbbak. A gyöngye testet az edzés erősíti, de a tulságos nélkülözés, a táplálkozás és ruha hiánya, méreg. A felnőtt sokat elbir, de a gyermek vagy belepusztul, vagy csenevész lesz.

A társadalomnak első sorban a gyermekek jólétére kellene ügyelnie, mert: beteg testben beteg lélek lakik. A gyermek kevéssel is megelégszik és ez a kevés az ő testi és lelki fejlődéséhez szükséges. Mi a jövő generációt kötelesek vagyunk megmenteni, minden gyermekre legalább ruhának és cipőnek kelene jutnia, hetenként legalább kétszer erőteljes meleg táplálékot kapnia. Ha délelőtt tanul, úgy minden délután a levegőn tornáztatnia kell és már kis korban valamely munkára kell tanítani.

Mit látunk most? A gyermek ha az iskolából hazajön, vagy tehetetlen beteg vagy síró vagy kedélytelen anyát, de legtöbbször dult, üres otthonra talál, mivel az anyja kenyérkereső és házonkívül van. Sem ez, sem a másik tény nincs a zsenge, ápolásra szoruló lélekre

jó befolyással. A gyermek keveset kíván és ezt a keveset a társadalomnak kell megadnia, még pedig kivihető formában.

A jótékony egyletek dicsérendő munkát végeznek, de hol van az az egylet, amely az összes segélyre szoruló gyermekeken, illetőleg felnőtteken segíteni tud? Melyik rendelkezik oly óriási tőkével, hogy ezeket segíteni képes legyen? Mert nem százokról, hanem ezrekről kell beszélni, ha csakugyan az összeseken akarunk könnyíteni. A közelmúltban az aradi gyermekiellátó egylet százharminc hadiárván segített és módjában áll még tizenötöt ruházni; de hol vannak a többi fázó gyermekek? Naponta jönnek hozzám síró asszonyok könyörögni; az iskolák könyörögnek, ne hagyjuk el az előbbi években segített gyermekeket. Elkecsereddéssel kellett felenem: kötelesek vagyunk a hadiárvákat ruházni, másnak nem jut. Példának említem, hogy az Idel felruházás 8000 koronába került. Hogyan lehessen több ezer kicsinyt ruházni, ha számításunkat így sem találtuk meg?

Ilyen képet mutat más egylet is, amelyek a soknak csak egy kis részét segíthették. A jótékony egyletek ezidőszert a társadalom könyöradományaitól élnek és csak addig dolgozhatnak, amennyit a társadalom saját jóvoltából megenged.

Az éhező és fázó gyermekeket, hősök ivadékeit, a jövő Magyarországot nem lehet a társadalom kényére bízni, egy biztos és szilárd alaphól kell jólétüket biztosítani. Nem céloim a társadalmat ócsárolni, hisz mindenki bizonyos mértékben jótékony, de ez nem elég, mert ez a fogalom a felesleg feleslegének feláldozásából áll. Jövedelme bizonyos percentjét senki sem szánja rá. De hát zokon nem is vehető,

mert ezidőszert senki sem talál felesleget és jövedelmének nagy része adóra megy. Igaz, hogy a háboru folyamán a társadalom jótékony ságra többet áldoz, de ez az áru beszerzést árával semmiképp sem áll arányban. Más szóval minél több a nyomorúság, annál kevésbé áll módunkban a szűkítőködők segítése. Békében amikor nagyobb a jólét és olcsóbb az áru, sokkal többnek jut az adományból. Ebből látjuk, hogy a jótékony terén óriási reformokra van szükség.

Mért ne lehetnének nagyszabású üzletek, vállalatok az egyletek pénzforszárai? Legyenek az egyletek üzlet és vállalatulajdonosok. Álljon egy egyleti részvénytársaság össze és szolgáljon a pénz 4—5%-os kamatján túl a jótékony céljaira. Alapítsanak egyleti gyárakat és a főös nyereség ismét a szűkítőködőknek jut. Legyenek egyleti mozik, melyeknek tiszta jövedelme ismét a szegényeké. Természetesen hivatott üzletemberek, az egylet vezetőjének bevonásával vezessék az üzletet. Minden visszaélés elkerülése miatt, szükséges a nyilvános könyvvizetés. Hangsúlyozom, hogy a szokott kamat felül összeg jusson a jótékony célnak, mert ingyen senkisé tesz semmit és így a jótékonyt újra a társadalom kényétől tenné függővé. Az ilyenmü vállalatok direkt áldozatot a társadalomtól nem kívánnak.

Üzletember nem vagyok, de érzem, hogy a kérdés helyes megoldása lehető. Az egyleti vállalkozás vezetői hivatott emberek, hivatalnokai fizetett emberek legyenek. Mennél több segítő van, annál nagyobbak kell a vállalatnak lennie. Talán nem csalódom, ha azt mondom, hogy az a hivatalnok, az a gyári munkás, fokozott buzgalommal fog egyleti vállalatokban dolgozni, hiszen tudja, hogyha ő meghal,

A Lakáshivatal úgy döntött, hogy Winkler Józsefnek joga van 1918. május 1-re 1500 koronára felemelni a lakbért. A határozatba a felek belenyugodtak.

Következett Jaczina Sándor dr. Máv. fogalmazó panasza Kodreán Pompejuszné háztulajdonosnő ellen. Jaczina dr. elpanaszolta hogy a Hasszinger-utca 5. számú házban két szobás lakásért évi 1200 korona bért követel Kodreáné. O ezt a házbért túlmagasnak tartja és hajlandó 800 korona évi bért fizetni annál is inkább, mert a házbérbevallási íven a lakás évi bére 600 koronára van felvéve. Méltányosságból hajlandó 200 koronával többet fizetni minden mellékszolgáltatással együtt.

A Lakáshivatal érdemleges döntést nem hozott, hanem úgy határozott, hogy bekéri a városi adóhivaltól a lakbérbevallási ívet, hogy megállapíthassa, mennyire volt megállapítva a lakbér.

Ezután kisebb ügyeket tárgyalt a Lakáshivatal.

Aradról élelmezett fővárosi gyár.

— A városból elszállított zsir. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy katonai posztógyár ez év tavaszán megbizta Engel Károlyné aradi élelmiszerárut, hogy vásároljon sertésbőröket és szállítsa azokat Budapestre. Engelné a sertések vásárlásával és levágásával Csokán Ernőné, Pfeiffer Istvánné és Mittag Hubertné aradi henteseket bizta meg. A hentesek a vidéken sertéseket vásároltak, azokat az aradi vágóhidon levágták és a zsirt Engelné elszállította Budapestre, hol-lottakkor a polgármester már megtiltotta, hogy Aradon levágott sertések zsirját Aradról el lehessen szállítani. Grumáz László dr. rendőr-

nem a társadalom alamizsnájából, hanem biztos üzleti alaphól jut a családjának is.

Az egyletek ezidőszereint kényszerűségből ünnepély rendezésével, azaz a mosoly megvevésével huzzák ki a pénzt a társadalomból. A kéregető jótékony hölgyek sehol sem szivesen látott vendégek. Méltatlannak találom, hogy a hősök hozzátartozói ily bizonytalan — és ha közelebről tekintjük, látnuk hogy — neveltséges alapra szoruljanak. Ők biztos széles alapokra felépített országos vállalatokat érdemelnék. Nem is szólva arról, hogy a gyárak és más vállalatok szaporodásával az ország ipara mennyire fellendül és hány szegényt jut kereshet. Képzeli el csak, hogy például egy egyleti bank nyereségéből hány szegényt lehet eltartani: akkor nem lenne csenevész, kedvetlen, rosszra hajló ifju nemzedék, hanem nagy munkára hivatott szívós emberek.

Most, midőn munkatársaimmal a hádiár-vák befizetését tüztük ki célunkul, igen vissza-san hatott — mintegy csufolódásul — hogy csak 130-nak enyhítettük nyomorát, midőn pár ezer szorul sejtésre. A helyzet a maga tragikumában viszás volt.

A szegények gyámolítása a legsürgösebb feladat és ez az egyedüli út a háboru véreng-zéseinek enyhítésére. Itt sürgős intézkedés szükséges. Ezzel város sem oly gazdag, hogy szegényeit ellássa, no és más dolog irodából dolgozni mint egyletnél, ahol a vezetők és tagok mindenről személyesen meggyőződhetnek. Az állami intézetekben, a menhelyen, árvaházaknál is hiányzik a szív a vezetésben. Ezért a népiélet érdekében az egyletek léte-zését elkerülhetetlenül szükségesnek tartom. A természet legtökéletesebb munkája mindig az ész és érzés együttműködéséből keletkezik. Itt is az üzletet és írásztaít a szívet kell párosítani. Egyedül így látom a feladat megoldását.

kapitány büntető bírő ma tárgyalta ezt az érdekes kihágási ügyet.

Engel Károlyné a tárgyaláson elmondta, hogy neki iparigazolványa van élelmiszerek vásárlására. Ő megbizta a henteseket a vágással, mert neki vágási engedélye nincs. Engelné hangsúlyozta, hogy a sertéseket kizárólag vidéken vásárolták, élő állapotban hozták Aradra, ahonnan a fehér-részt Budapestre szállította. A posztógyár képviselője megnyugtatta őt, hogy ne törődjék a szállítással, mert neki erre van hatósági engedélye. Engelné nem tudott a polgármester tiltó rendeletéről, de különben is mindig bejelentette a városházán, hogy mennyi zsirt szállít el Aradról, sőt a vasutnál levő detektivet mindig utasították, hogy ne akadályozza meg a zsir-szállítást.

Csokán Ernőné, Pfeiffer Istvánné és Mittag Hubertné azzal védekeztek, hogy ők a sertéseket vidéken vásárolták és nekik joguk volt azokat átadni Engelnének, aki őket a vásárlással megbizta és nekik erre a célra pénzt is adott. Nem vétettek a polgármester rendelete ellen, mert a husz és a bélszirt Aradon árusították.

A kihallgatások után a rendőrbíró a tárgyalást felfüggesztette és folytatását holnap délelőtre halasztotta.

Az aradi bábaképző.

Tauffer professzor nyilatkozata.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Annak idején Pozsgay István dr. javaslatára Arad város törvényhatósági bizottsága feliratban arra kérte a belügyminisztert, hogy a Temesvárott megszüntetett másodrendű bábaképző intézetet Aradra helyezze át. A miniszter Arad város kérelmét véleményezés végett Tauffer Vilmos dr. egyetemi tanárhoz, a báb-ügyek kormánybiztosához tette át. Értesülesem szerint Tauffer professzor ebben az ügyben januárban elutazik Aradra és aradi tapasztalataitól függően, hogy a város felirata minő elintézetést nyer. Értesülesem szerint a kormányban megvan a hajlandóság hozzá, hogy Aradon bábaképzőt létesítsen, úmbár arról nem igen lehet szó, hogy a temesvári bábaképzőt helyezték át Aradra, mert hiszen a temesvári bábaképző nem szűnt meg, hanem azt másod-osztályu bábaképző intézetből elsőosztályuá fejlesztették.

Szükség van azonban kétségkívül arra, hogy kormány újabb bábaképző intézeteket létesítsen és mivel Aradon egy ilyen intézet létesítéséhez szükséges előfeltételek megvannak, kétségkívül teljesíteni is fogják Arad kérelmét.

Ez ügyben Tauffer professzor ur egyóbként most szives volt fogadni és a következő nyilatkozatot tette előttem az Aradi Közlöny számára:

— Arad város törvényhatósági bizottságának felirata nálam van. Arad városában, ahol a közszellem olyan erősen nyilvánul meg, értékes előmunkálatok történtek e tekintetben, amennyiben a város nemcsak gyermekkorházzal rendelkezik, hanem legújabbban már szülőintézetet is állított fel. Tehát megteremtette ezzel tulajdonképen azokat a mulhatatlanul szükséges előfeltételeket, amely szükséges arra, hogy egy ilyen bábaképző intézet otthont találjon. Nem lehetne ugyanis tenni semmit, ha ezek az előfeltételek nem állnának rendelkezésre.

— Éppen ezen helyzet tanulmányozása és a törvényhatóság óhajának megvalósítása végett, az esetleges előkészítés céljából a közel jövőben Aradra utazom, ahol behatóan tanul-

mányozni fogom azt, hogy miként lehetne e kérdést eredményesen megoldani.

Tauffer tanár a legteljesebb mértékben méltányolja Arad óhaját és aradi utazása bizonyára lehetővé teszi, hogy a kérdés gyors és kedvező elintézetést nyerjen.

Leszavazták az osztrák kormányt.

(Cseh örület — cseh gázság.)

Bécs. A Seidler kabinet ma az osztrák képviselőházban váratlanul érzékeny vere-séget szenvedett. A hadiadó törvényt tárgyalták, amelyre nézve tudvalevőleg kompromissium jött létre a két ház részéről választott bizottságok között. A javaslatot ma a képviselőházban mégis 132 szóval 130 ellen elvetették és Renner szocialista képviselő indítványára kimondották, hogy a képviselőház régebbi határozatához ragaszkod-nak. Wimmer pénzügyminiszter a leszava-zás miatt leakart mondani, ezen tervéről azonban sikerült őt lebeszélni. Este mi-nisztertanács volt.

Bécsből telefonálja tudósítónk: A cseh szövetség parlamenti bizottsága mai ülésén részletesen foglalkozott a cseh-tót állam jövő viszonyaival. Kimondották, hogy az államnak demokratikus alapon kell fölépülnie s a más nyelvűeknek biztosítani kell azt, hogy teljesen egyenrangúaknak érezzék magukat.

Bécs. Vadera és társai, akik a multkor a 11. számú torpedónaszád ügyében interpelláltak, ma ugyanezen ügyben újabb interpellációt jegyeztek be a következő szö-veggel: A 11. számú torpedónaszádnak a cseh legénység által történt becstelen elárulása újabb megerősítést nyert. Egy német gépész, Pilgner Alfréd, aki e naszádon szolgált, a fogságból levelet intézett atyjához, a melyben többek között azt írja, hogy a naszád legénysége, amely nagyobb részt cseh-ekből és olaszokból állott, átment az ellenséghez. Két osztrák tisztet kívül négy német gépész volt velem együtt. A tiszteteket a földélzeten megtámadták és megkötözték, a gépészek mit sem sejtve, tovább végezték szolgálatukat, míg egyszer csak Anconában foglyokként elvezették őket.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor. Pénteken: Pardy Armand. a Hamburgi operaház első lírai tenoristájának felléptével: Tosca. Szombaton d. u. Hamlet.

* A színházi iroda hírei. Pardy Armand vendégfellépte. Pénteken és szombaton a Tosca operában lép fel Pardy Armand, a hamburgi operaház első lírai tenoristája, kinek művészi híret emeli, hogy a magy. kir. operaház a Tosca 100-ik jubiláris előadásán vele énekel-tette Cavaradossi szerepét, az egész fővárosi sajtó legnagyobb elismerése mellett. A Tosca többi szereplői Z. Váradi Margit, Róna, Herold, Matolcsi stb. — Hamupipőke tündéres énekes mesejáték hétjón, 24-én délután 3 és fél órakor kerül előadásra, a jó gyermekek öröme. A címszerepet Kiefer Lujza játsza, a többi szerepek a társulat elsőrangú tagjai között oszlanak meg. — Itjusági és népies elő-adás. Szombat d. u. 3 és fél órakor A Náni, Follinusz Aurél pályadíjat nyert énekes játék kerül előadásra. — Vasárnapi előadások. Va-sárnap délután a Mognás Miska operett, este A sárga esikő népszínmű kerül előadásra.

* Karácsonyra mesekönyvek ifjusági iratok és más ajándékművek Oláh Sándor és Tsa. könyvüzletében legelőnyösebben beszerezhetők. Telefon 2-20

Papirpénzért vásárolunk Oroszországban.

— A kereskedelmi tárgyalások kérdésel. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bécsből jelentették, hogy Hempel Jó-zsef lovag főkonzul a külügyminiszterium képviselőjeként Pétervárra fog utazni. Ez a rövid hír végtelen örömmel töltheti el azok lelkét, akik évek óta vártak arra a pillanatra, midőn a velünk harcban álló országok fővárosába hivatalos megbizottunk mehet el, mint az eljövendő béke követe. Magasrangú katonai és polgári tisztviselők vesznek részt ebben az utazásban. Az orosz fővárosban rendkívül nagyjelentőségű megbeszélések lesznek abban az irányban, hogy a fegyverszünet ideje alatt miként induljon meg ismét a postaforgalom és a kereskedés. A központi hatalmak és Oroszország már Breszt-Litovszkban elhatározták, hogy előlött a kiválóan fontos ügy felett közös tanácskozás döntsön. Hempel lovag főkonzul nyerte el a megbízást, hogy ezt a megegyezést létesítse ennek a realizálását kidolgozza.

Erről a kérdéstről beavatott nelyen így nyilatkoznak:

A kereskedelemnek megkezdése s a postaforgalomnak újból való felvétele nem könnyű dolog. Kimondani minden esetre könnyebb, mint megcsinálni. Számptalan embernek kellett elpusztulni, míg e gondolatnak első csiréja megfogant s a sokáig egymás vesztére törő népek kiküldöttei Pétervárott a reorganizáció céljából összegyűltek.

— A kéz már ásókat tart és nem fegyvert többé. Megkezdődhetik ezeknek az ásóknak a segítségével a föld sebeinek begyógyítása, hogy újra ismét gyümölcs teremjen rajta. A gazdasági ujjáépítés megkezdődik s ennek első formulája lesz a postaforgalom beállítása s a híreknek, javaknak a kicserélése. Mily gyönyörű dolog lesz az, ha az emberiség újra feltámad és vigaszt terjeszt a civilfoglyok között, akik rövidesen kicserélődnek. A rokkant hadifoglyokat hazaküldhetik s a többiek a helyzet gyors jobbulásán reménykedhetnek. A posta és a kereskedelem megindulása már a fegyverszünet ideje alatt a békének áldásos sugarait hinti el.

— A megegyezés, amely Breszt-Litovszkban szombaton megtörtént, nemcsak fegyverszünet, hanem a békeakaratra a megnyilatkozása is. Posta mindeztideig soha sem közlekedett oly országok között, melyek csak az ellenségeskedések ideiglenes beszüntetésére egyeztek meg. A kereskedelemnek a felvétele már népjogokat ismerő állapot, mely valamelyesféle előbékének tekinthető. A nyers anyagoknak és az élelmiszerek politikáját az entente gyilkos tökéletességig fejlesztette. Sőt az emberpusztításnak ez a csodaműve még most is fenyeget az angol miniszterelnök beszédében, mely a nyersanyagok hozzáférhetőségét elzárja a központi hatalmak elől. A korlátot azonban, ha szerényebb alakban is, keresztültörte az a megállapodás, amely most Pétervárott készül. Oroszország gazdag gabonaművekben s a békében hatszáz millió rubel értékűt szállított ebből külföldre. A kereskedelemnek ápolása olyan országgal, mely a földnek ekkora darabját foglalja magában, lényeges megkönnyebbüléssel fog járni különösen a

hust és kenyeret illetőleg, nemkülönben ami a bányafelszereléseket illeti.

A bresztlitovszki tanácskozásokból egy megértésre alkalmas adó béke fog keletkezni. Meg fogunk egyezni Oroszországgal a nyers anyagok szállításában, hogy tápszereik fölöslege megtalálja az utat hozzánk s hogy mi az arany beszerzés nehézségeit enyhítsük: az áruk értékét papirpénzünkkel fizessük ki. Ez mindenestre békefeltételeink egyik legfontosabb pontja lesz. A feltételek között lesz az is, hogy mi meghatározott mennyiségű gabonát, hüvelyes veteményt, magvakat, hust, fát, mangánércet, viaszot, gyapjút s más oly árukat, melyekben Oroszországnak fölöslege van, nekünk bizonyos számú év alatt meghatározott mennyiségben átadjon. Az árakat jóelőre meg fogják határozni s a fizetési feltételeket szabályozni. Ugy képzeljük, hogy az áru kicserélésénél a papirkorona lesz az irányadó. Papirkoronában kell bizonyos számú év alatt kifizetnünk mindazt, amit Oroszország a monarchiának szállítani fog. Ez a béke enyhíteni fogja a pénz gondját a nélkül, hogy Oroszország ezt a feltételt túlzottnak találhatná.

Gondoljuk el, hogy Romániával való viszonyunk is hasonló feltételek mellett fog átalakulni. A papirkorona értéke alapján szállíthatunk majd búzát, kukoricát, állatot, fát, ásványolajt s más árukat Romániából. A kereskedésnek ez a formája, vagy esetleg módosultán más formája lép-e életbe, feltétlenül bizonyos. Bizonyos az is, hogy az ilyen módon kialakult béke alkalmas szolgáltat arra, hogy a népet, a városoknak lakóit s különösen a középosztályt a nélkülözés nyomásától megszabadítsa.

A fegyverszünet bizonyos arra, hogy ez a vélekedésünk nem alaptalan s hogy Oroszország, melynek mostani állapotában sürgős és erős rendre van szüksége, mindent meg fog tenni, hogy elfeledje a szomorú múltat. Czernin gróf elutazott Breszt-Litovszkba s bátran mondhatjuk, hogy ő nemcsak Oroszország békeszerzője.

Aknatüz Dixmuiden ellen.

Berlin, december 20. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcok. *Rupprecht trónörökös hadserege:* Dixmuiden városára időnkint élénk aknatüz alatt volt. Houthoulster erdő és a Lys között, valamint a Scarpetól délre délután és este fokozott volt a tüzéségi tevékenység, Lensnél heves aknavető küzdelmek voltak.

A német trónörökös és Albrecht württembergi herceg hadserege: Ornes mindkét oldalán és a Cambrestól délnyugatra fokozott Maas-magaslatokon átmenetileg feléledt a tüzéségi tűz.

Keleti harcok. Nincs ujság.

Macedon arvonál. A Vardar mentén és a Doiran tó között fokozott volt a tüzelési tevékenység. — **Ludendorff.** (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Trockij a békefeltételekről.

(Ostromállapot Pétervárott.)

(Telefon.) Berlin. Az a hír, hogy Delbrück dr. volt birodalmi belügyi államtitkár Breszt-Litovszkban van a Lokalanzeiger értesülése szerint helytelen. Ugyanezen lap szerint Helfferich dr. Délmetországban tartózkodik, hogy ottani irányadó körökkel bizonyos ráváró feladatok dolgában megállapodjék.

Pétervár. (Távirati Ügynökség.) Trockij külügyi népbiztos Nougens francia nagykövettel való beszélgetés során részleteket közölt a breszt-litovszki béke tárgyalásokról. A békefeltételek a forradalmi kormányt az a szilárd akaratát mutatják, hogy békét kössön és pedig annexió és kárpótítás nélkül való békét.

Pétervár. Pétervárott kimondották az ostromállapotot, az utcai gyülekezéseket megtiltották. A foszlogatást figyelmeztetés nélkül géppuskával akadályozzák meg. Este 9 után engedelem nélkül tilos az utcára lépni.

Pétervár. (Távirati Ügynökség.) Rostov a kozákok kezében van.

Bécs. A Zeit szerint e hó 18-ikán a központi hatalmak 950 alattvalója érkezett meg a fronton át a kiket a román kormány a háború folyamán Moldvába hurcoltatott. A vonatok két naponként közlekednek.

Benno Mac, az uri betörő.

(Berlin uri lakásainak réme.)

(Telefon.) Berlin. A fantasztikus mozdírák bokban szerepel olyan betörő, mint a melyet most tett ártalmatlanná a berlini rendőrség egy Benno Mac nevű 29 éves egyén személyében. A vakmerő kalandor hónapok óta a legnagyobb rettegésben tartotta a német főváros előkelőbb negyedeinek lakóit. A rendőrség tudta, hogy Benno Mac követi el egymásután a legszörnyesebb betöréseket, de hiába hajszolták, hiába vették üzőbe, nem sikerült tetten érni. A nagystílusú ember mindenütt mint dúsgazdag gyáros szerepelt, aki most a hadsereggel áll összekötésben és üzeme a katonaság részére szállít különféle hadfelszerelési cikkeket. Benno Mac Berlin legelegánsabb éttermeiben fordult meg, a legjobb társaságokba bejutott, páholybérlete volt a Reinhardt-színházban, a mulatókban megkülönböztetett tisztelettel néztek rá és általában igen előkelő férfinek tartották. Hogy Benno Mac milyen horribilis arányokban operált, arra nézve igen jellemző, hogy négy-öt pazar bőkezűséggel és művészi ízléssel berendezett lakása volt a legmodernebb palotákban és minden lakásán volt egy-egy menyasszonya. Műremekek, régiségek, képek, szőnyegek ódon tárgyak egész halmaza volt pompás lakásaiban.

Érdekes, hogy Benno Mac minden szombaton eltűnt a társaságokból, vasárnap se lehetett vele találkozni és csak hétfőn mutatkozott ismét. A „gyártulajdonos” ezeken a napokon végezte a betöréseket, melyek minden alkalommal szentzációnak voltak. A rendőrség tudta hogy Benno Mac a tettes, de nem sikerült elfűcsipni, míg most aztán hurokra került. Benno Macot egyik cinkostársa jutatta rendőrkézre. Beárulták és figyelni kezdték. A detektívek megtudták, hogy melyik lakásában tartózkodik Lesbe álltak és sikerült is a gyártulajdonos betörőt lefűlelni, aki egyik menyasszonyánál időzött. A betörő az ágy alá bujt, mikor a rendőrség emberei megjelentek. Onnan kellett kipszkalni.

Mac egyik lakásában találtak 45 ezer márka értékű hadikölcsön kötvényt, 22 ezer márka készpénzt és kétszáz ezer márka értékű ékszer és prémet, ami Mac legutóbbi zsákmányának csupán egy részét alkotja. Lakásai tele vannak szőnyegekkel, képekkel, és más értékes holmikkal, mind lopásból származnak. Jellemző, hogy Benno Mac, az uri betörő nem vetette meg az élelmiszereket se. Sonkából, szalonnából, sajtokból, halakból, lisztből, cukorból, kávéból és más fontos fogyasztási cikkekből egész raktára volt.

HIREK.

Haraszi Sándor meghalt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután az a megdöbbentő hír érkezett Aradra, hogy Haraszi Sándor békéscsabai földbirtokos és malomtulajdonos egy budapesti szanatóriumban délután fél 3 órakor meghalt. Ez a hír több előkelő aradi család gyászát jelentti, amelyek közeli rokonságban voltak az elhunythoz. Veje Éles Béla dr. aradi ügyvéd, aki most a fronton teljesíti kötelességét. Azonkívül rokonságban voliak az elhunyttal a Löffler-, Fodor- és Schreyer-családok.

Haraszi Sándort mintegy tíz nappal ezelőtt vakbélgyulladás miatt megoperálta Hiltl Hümér dr. orvosnár. A műtét sikerült, de három nappal ezelőtt komplikációk állottak be, amelyek az erős szervezetű férfit megölték.

Az elhunyt Haraszi Sándor egyike volt a magyar nagykereskedői és nagyipari világ legszámottevőbb alakjainak. Békéscsabai gőzmalomát országos hírűvé fejlesztette. Ezenkívül nagyarányú sertéshizlalást is üzött, de mint mintagazda is jó névre tett szert. Nagyszerűen gazdálkodott békésmegyei, északmagyarországi és csanádmezei birtokon. Az utóbbi birtokot csak nemrég vásárolta meg Purgly János földbirtokostól.

Aradon sokszor megfordult Haraszi Sándor, akit jól ismertek az uri társaságokban és ezekben mindig szívesen látott vendég volt. Nagyarányú jótékonytételt fejtett ki és Békéscsaba fejlesztése körül is nagy érdemeket szerzett, amennyiben jelentékeny telkeket adományozott Csabának városszabályozási célokra. Halála általános részvétet keltett Csabán, amely vele egyik legkiválóbb és legnépszerűbb polgárát veszítette el.

— A volt miniszterelnök egészséges. Budapestről telefonálja tudósítónk: Eszterházy Móric gróf volt miniszterelnök ma reggel Budapestre érkezett és részt vesz a Ház holnapi ülésén.

— Szurmay Sándor báró a munkácsi képviselőjelölt. Munkácsról jelentik: Várady Imre dr. halálával megüresedett munkácsi kerület képviselőjelölése most foglalkoztatja a kerületi polgárságát. A kormánypárt hívei egységesen jelöltben kívánnak megállapodni, akinek személye biztosíték arra, hogy nemcsak a kormánypárt, hanem az ellenzék osztatlan megelégedését is k érdemlje és így a választás egyhangú legyen. A választók körében Szurmay Sándor báró honvédelmi miniszter személyét találják erre a legalkalmasabbnak és számítanak arra, hogy vele szemben a munkapárt sem fog választási küzdelembe bocsátkozni. A honvédelmi miniszter érdemei annyira közismertek és Beregmeze szemponyjából is oly jelentősek, hogy egyhangú választásra lesz kilátás.

— Biztató ígéret. Megirtuk, hogy Barabás Béla dr. főispán és Varjassy Lajos polgármester Budapesten eljártak a város közéleti ügyeiben és a szénkérdést is megsűrgették. Varjassy polgármester ma délután hazatért és tudósítónk előtt budapesti útjáról így nyilatkozott:

— Eljártunk a főispán úr öméltségével a város minden ügyében. Csak annyit, mondhatok, hogy mindenütt kedvező elintézésre kaptunk ígéretet.

Ebből az általános érdekű nyilatkozatból azonban nem tudjuk meg azt, hogy megkapja-e a város a neki járó lisztkontingenst vagy sem december 15-től január 15-ig?

— Fegyverszüneti bizottság Kolozsvárt. Budapestről telefonálja tudósítónk: A fegyverszünet megkötésére a magyar, osztrák, német, török, bolgár, továbbá orosz és román hadseregek között létrejött s hivatalosan közzétett megállapodások szerint, a kikötött feltételek mindkét részről való megtartásának ellenőrzésére a Keleti és Fekete tenger között kilenc fegyverszüneti bizottságot állítanak fel. A bizottságok közül egynek a székhelye Kolozsvárt lesz. A magyarországi fegyverszüneti bizottság elhelyezésére már megtették az előkészületeket és néhány napon belül várják a különböző hadseregek megbízottainak odaérkezését is. A bizottság részére kibérelték a Központi szállodát hat hétre napi 1100 korona bérért. A tulajdonos a fegyvertárgyalások idejére köteles összes helyiségeit és felszereléseit átadni a katonaságnak és teljesen ki kell vonulnia a helyiségből úgy, hogy a konyhát és az éttermet sem használhatja.

(„Concolor, excelza.”)

A hatósági hirdetések és rendeletek azért íródnak, hogy a közönség ne értse meg. Alig jelent meg az utóbbi években magyar szövegű ukáz, amiből sikerült volna megállapítani, hogy tulajdonképpen mit is akarnak hát a bölcsek, a tekintetes magisztrátus vagy a nagyméltóságú miniszterium. A zavaros, céltalan és nevetséges hirdetések között is szokatlanul vicclap-izű az a hirdetés, amely bizonyára valamely földmivelésügyi miniszteri rendelet alapján ma jelent meg. A polgármester a miniszteri ukáz alapján köteles közhírré tenni, miszerint a karácsonyfa árának maximálása tárgyában ennyi és ennyi szám alatt hozott határozatában foglalt árak kizárólag az ugynevezett közönséges erdei fenyőkre vonatkoznak. Ez eddig érthető. Majd a hirdetés így csicsereg klasszikus és ékes nyelvezettel: ... a karácsonyfa árának szintén használt ugynevezett iskolázott diszfenyők (Abiesz concolor, excelza, compacta, preztéza, glauca, argentea) árát ennyiben és ennyiben állapítja meg. Hát kérdenünk szabad, kinek szól a hirdetés holt nyelven? A karácsonyfaárú kíváncsi arra, miként nevezik tudományos néven az egyes karácsonyfákat, a vevők zsebükből latin szótárral fogják ellenőrizni, hogy abiesz concolor mit jelent és mibe kerül? Mostanig magyar nyelven se tudtak írni a miniszteriumokban és amit írtak, ahhoz külön magán tudásra volt szükség, aki megfejtette a rejtvényeket, hát ezentúl meg latin szavakkal akarják még jobban belezavarni a szegény közönséget a rendeletek labirintusába. Nem latin szavakra, hanem okos rendeletekre van szükség.

— A demokrata kormány sajtócenzúrája. Budapestről telefonálja tudósítónk: A budapesti újságírók egyesületének választmánya többek között az utóbbi napokban történt cenzúra esetekkel foglalkozott és most is, mint annyiszor, felháborodással tiltakozott a cenzúra minden neme ellen, mely a sajtót véleményének szabad kimondásában és terjesztésében korlátozza és megállapította, hogy ez homlok-egyenest ellenkezik azokkal az elvekkel, amelyeket Grecsák Károly igazságügyminiszter éppen az egyesületben hangoztatott.

— Lapokat vásárolnak a németek. A háboru elején a németek földet vásároltak Magyarországon, a háboru végén pedig lapokat vásárolnak Ausztriában. Jelentették már, hogy a bécsi „Zeit” című lap új tulajdonosok kezébe ment át. Ma kiderült, hogy az újságot egy nagyrészt német érdekeltekből álló konzorcium vette meg ötmillió korondért. Ezzel egyidejűleg jelentik Prágából, hogy a „Bohemia” című lapot egy német haladó párti politikusokból álló csoport vásárolta meg egy millió kétszáz ezer korondért. Ezenkívül alldeutsch politikusok megvettek még két mährisch-ostriai lapot. A derék németek nyilván azt hiszik, hogy a föld és a sajtó egyforma természetűek. A számításba azonban egy kis tévedés csuszhat be, mert a föld megtermi ugyan a búzát meg a németnek is, de az idegen pénzen kitartott sajtó alighanem gyenge aratást fog hozni.

— A város új virilisével. A város igazolóválasztmány Robitsek Ágoston dr. elnöklésével ma ülést tartott, amelyen végleg megállapította a virilisek névjegyzékét Fábry Sándor dr. és idősb Neuman Adolf báró elhunytával két hely üresedett meg. Virilis jogokról lemondtak a következő választott törvényhatósági bizottsági tagok: Adler Andor, Reinhart Gyula, Oravetz Miklós és Zerkovitz Rudolf. A megüresedett helyekre a választmány a következőket iktatta: Kremmer József, Robitsek Ágoston dr., Pick Ernő, Kneffel Lajos, Mairovitz Emil és Pollák Vilmos.

— Fél az angol kormány a békétől. Amsterdamból jelentik: Az angol alsóházban a legutóbbi ülésen érdekes jelenet játszódott le. Outwaide liberális képviselő elmondotta, hogy a rendőrség letiltott egy népgyűlést, amelyen ő Landsdowne lord ismert levelével akart foglalkozni. A belügyminiszter nyomban válaszolt. Kénytelen az olyan üléseket betiltani, amelyekről tudja, hogy zavargással fognak végződni. A képviselő erre azt válaszolta, hogy csak azért alkalmazták az általa egybehívott gyűléssel szemben ezt a rendszabályt, mert tudták, hogy a gyűlés bizalmát és rokonszenvét fogja nyilvánítni Lansdowne iránt.

— Szerkesztőváltás egy fővárosi lapnál. Budapestről telefonálja tudósítónk: Szakács Andor, a Magyarország című lap felelős szerkesztője megvált állásától. A kiadó társaság Magyar Elek hírlapírót nevezte ki felelős szerkesztővé.

— A tűzérhadnagy eltűnt tároája. Megirtuk, hogy Steiner Jenő hadnagy elvesztette 500 korona papírpénzt és szabadság-levelét tartalmazó börtárcáját. A hadnagy az esetet bejelentette a rendőrségnek, amely ma kinyomozta, hogy egy cukorárúsítással foglalkozó fiú a Városi-Kávéházban állítólag megtalálta. Megállapítást nyert, hogy a fiú látta, amikor a hadnagy fizetett s azt is látta, hogy a pénztárcát nadrágja hátsó zsebébe teszi. A fiú ezután szolgálatra készen felségítette a hadnagya a köpönyegét és eközben a börtárca kiesett és a fiú felvette. A nyomozó detektív elő állította a fiút, akinél megtalálta a pénzt száz korona híján.

— Állir oszondó brutalitásról. Kovács Buna aradi favágó azzal a panasszal fordult fűhöz-fához, csak nem az illetékes hatósághoz, hogy édes anyját, akinek a pankotai csendőrségen volt valami dolga, ott úgy megverték, hogy sérüléseibe belehalt. Ezek a híresztelések eljutottak az aradi kir. ügyészséghez is s nyomban megindították ebben az ügyben a vizsgálatot. Elrendelték az asszony törvényszéki boncolását és ennek az az eredménye, hogy Kovácsné régóta szivbajban, vesebajban és vérbajban szenved és halála természetes uton következett be. A hulla külső részein sem volt feltalálható külső erőszaknak, vagy beavatkozásnak a nyoma.

— Neumann M. cég adományai. Neumann M. férfi, fiú és gyermek ruha telepe a következő adományokat juttatta el: Aradi Újságírók Segítő Egyesületének 200 K, Izr. Jótékony Nőegyletnek 100 K, Polgári Jótékony Nőegyletnek 100 K, Anyavédő Egyesületnek 50 K, Rokkant katonáknak 50 K, Hadiárvának 50 K, Népkonyháknak 50 K, Szegény tanulók egyesületének 50 K, Aradi Vöröskeresztnek 54 K, Katonák karácsonyára 50 K, Izr. árvaházának 50 K, Vak katonáknak 50 K, összesen 854 K.

— Hirdetés. Közhírré teszem, hogy a cukrot 1., 2., 3., 4. és 5. kerületekhez tartozó kereskedők részére pénteken, december hó 21-én, a 6., 7., 8., 9., 10. és 12. kerületekhez tartozó kereskedők részére pedig szombaton, december hó 22-én adjuk ki. Egy adag 20 dekában és annak kicsinybeni eladási árát 50 fillérben állapítom meg. A cukorigazolvány 8. és 4. száma váltandók be a kereskedők által. A közéleti hivatal vezetője.

LEGUJABB.

Erkezett reggel 3 órakor.

Megakarták ölni a volt cárt.

Bécs. A megállapodások szerint Czernin grófnak ma délután négy és öt óra között kellett volna Brészt-Litovskba érkezni. Az éjjeli órákig még nem jött hír odaérkezéséről.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A kancellár ma délután a pártok vezetőit fogadta és bizalmas megbeszélést folytatott velük a béketárgyalások által teremtett politikai helyzetről. Közölte, hogy a császártól megbízatást kapott a béketárgyalásokra és ő Kühlmann külügyi államtitkárt bízta meg a tárgyalások vezetésével.

Ezután Kühlmann áttekintést vetett a tárgyalások menetére és a képviselők hozzájárultak a kifejtett irányelvekhez. Megegyezés jött létre, amely szerint január 3-án a birodalmi gyűlést tanácskozássra hívják össze.

Rotterdam. Trockij a sajtó képviselői előtt sajnálatát fejezte ki, hogy az ellenzéki sajtó Buchanan nevét gyakran hozza kapcsolatba az ártalmatlanná tett lázadó Kaledin és Kornilov nevével. Azt reméli, hogy nem lesz kénytelen eljárni a külföldi diplomáciai képviselők ellen.

Basel. A Baseler Nachrichten szerint Bessarabia lakossága a tartomány autonómiáját kiáltotta ki.

Kopenhága. Haparandából jelentik: Tegnap Pétervárott a szerb román és francia követségek előtt nagy entente-ellenes tüntetések voltak. Ezek a tüntetések arra a hirre vezetendők vissza, hogy francia, szerb és román csapatok csatlakoztak Kaledinhez és harcoltak a bolsevikiek ellen. A hangulat különösen a szerb követség ellen volt nagyon izgatott s a szerb követség összes ablakait beverték.

Amsterdam. Tobolszkban fenyegető tüntetés volt cár és családja ellen. Körübelül hatezer ember gyülekezett össze ama épület ellen, amelyben a volt cár és családja lakik. A tömeg meg akarta rohanni az épületet, hogy a volt cárt és családját meggyilkolja. A tobolszki népbiztos hidegvérének köszönhető, hogy nem történt vérengzés. A népbiztos azonnal távirati jelentést küldött Pétervárra és azt indítványozta, hogy a volt cárt és családját távolítsák el Tobolszkból. Hír szerint a volt cárt és családját Kronstadtba viszik.

Berlin. A pétervári Pravda jelenti, hogy a szövetségesek felmondták az orosz birodalomnak a megszállott kölcsönök előlegeinek folyósítását.

Genf. A párisi lapok Hollandiából származó táviratokat közölnek, amelyek szerint egy közelebről meg nem nevezett semleges állam felajánlotta szolgálatait az általános béke elérésére. A táviratoknak az a része homályos, amely azt mondja, hogy a semleges állam, amely Belgium sorsa mellett száll sikkra és azt indítványozza, hogy Németország kárpótlásul visszakapja gyarmatait, saját kezdeményezésére, vagy pedig valamelyik hadviselő fél felhatalmazására tette meg az előkészítő lépéseket.

Bern. Az itteni olasz követséghez hírek érkeztek, amelyek szerint a nápolyi zavargások forradalmi jellegűt ötöttek. Véres utcai harcok folytak, amelyekben számos katonaszökevény küzdött és a frontról magukkal hozott fegyverekkel lövöldöztek. Az áldozatok száma ismeretlen.

vette figyelembe a lakó kifogásait. A törvényre helyezkedve kimondotta, hogy a háztulajdonos felmondása érvényes és a lakó végrehajtás terhe alatt a lakást kiüríteni köteles. Február elsején két szobát, másodikán további két szobát, harmadikán a lakás többi részét. Ófelsége a király nevében.

Goldschläger felebbezést jelentett be a szogoru birói ítélet ellen.

Goldschläger hat szoba butorral és a családjával hajléktalan maradt. A felebbezés sikeréhez nem fűzött sok reményt. Egyideig tanács talanul járkált, aztán lakást keresett, majd hirtelen elhatározással benyitott a központi lakáshivatalhoz.

— Elnök ur, nincs hajlékom, napok óta hiába szaladgálok, rekviráljon nekem februárra egy lakást.

— Sajnálom, ez csak akkor áll módomban, ha egy üres lakást megjelöl.

— Nem baj az, ha azt a lakást nevezem meg, ahonnan február elsején birói ítélettel ki-dobnak.

— Az teljesen mindegy, ki lakik most a lakásban, földolog, hogy februárra üres legyen.

— Hát akkor kérem a Szalay-utca 2. számú házban levő földszint 2. ajtó számú lakás rekvirálását.

A központi lakáshivatal hamarosan meghozta a végzést. Kimondotta, hogy a Szalay-utca 2. számú házban földszint 2. szám alatt levő lakást Goldschläger Samu részére igénybe veszi és kötelezi a Művészi építő és lakberendező részvénytársaságot, hogy a lakást február elsején Goldschläger Samunak adja át.

A lakáshivatal végzésével a háztulajdonos nincs megelégedve. Hosszu előterjesztést adott be a lakbérleti bizottsághoz. Azt fejtegeti, hogy a közigazgatási hatóság nem akadályozhatja meg a birói ítélet végrehajtását, nem pöcskon-díázhatja le a bíróság tekintélyét.

Az előterjesztést legközelebb tárgyalja az első számú lakbérleti bizottság.

— **Felfüggesztett munkaszünet.** Közhirre teszem, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 93021—VI. D. 1917. sz. rendelete szerint a f. évi december 23-ára és 30-ára eső vasárnapokon az ipari és kereskedelmi árusítás és házhoz szállítás a tüzelő anyagokkal való takarékoságról szóló 3382—1917. M. E. sz. rendelet korlátain belül végezhető. *Grebn Nándor* főkapitány.

— **A gazdag újság és a szerkesztője.** Nagy szebenben jelenik meg a görög keleti román érsekség hivatalos lapja, a „Telegraful Român” melynek 17 év óta Bacsatian Tódor a szerkesztője. Tisztijének kifogástalanul meg is felelt havi fizetése 260 korona volt. A drágaságra való tekintettel 50 százalékos fizetésiavítást és drágasági pótlékot kért. A kiadó bizottság csak 10 százalék pótlékot javasolt, összesen tehát 26 koronát egy hónapra, de csak erre az esztendőre, a jövő évreazonban semmit. Bacsatian erre a sajtótörvény 58. paragrafusának alapján ott hagyta a vállalat lapját. A Telegraful Románnak ezidőszent nincs szerkesztője. A lap évi jövedelme 50000 korona. A lap egyházi kezelés alatt áll.

— **Divatos névjegyek Kerpelnél.**

— **Képeskönyvek, illyusági iratok olcsón Ingusznál, Weitzer-utca.**

— **Karácsonyra ajándéktárgyak, remek művek, mesés és imakönyvek, fatárgyak festésre, égetésre stb. Krausz Paulinnál, Színház-épület.**

— **Képeskönyvek Kerpelnél.**

Goldschläger Samu lakása.

(Kilakoltatási operett.)

(Telefon.) Budapestről telefonálja tudósítónk: Azok között az esetek között, amit a háboru joga napról-napra megteremt, alig van érdekesebb Goldschläger Samu eseténél. Egyszerű kis eset volna pedig az egész, ami mindennap előfordul a bíróság előtt. Az érdekessége itt kezdődik, ahol a birói eljárás végződik az ítélethezatal után.

A Szalay-utca 2. számú ház földszinti 2. ajtó számú fényesen berendezett lakását bírja bérben Goldschläger Samu ismert lipótvárosi gyáros. A ház a Művész építő és lakberendező részvénytársaság tulajdona a telekkönyv szerint, a valóságban pedig Vágó Rezsőé. A novemberi negyed elején differenciák támadtak a háztulajdonos és a lakó között és a lakó a tárgyalások alatt elfelejtette a bért megfizetni. A háztulajdonos november 8-án február elsejére a bér nem fizetés miatt felmondta a bérletet.

A lakó nem fogadta el a felmondást. A részvénytársaság kilakoltatási pört indított ellene. Goldschläger azt adta elő kifogásul, hogy a vitát a háztulajdonos provokálta. Provokálta pedig azért, hogy hogy ő lemaradjon a házbérfizetéssel és hogy a bér nem fizetése miatt a lakást felmondhassa. Mert hát a lakásra Vágó Rezsőnek fáj a foga.

A központi járásbírószágon Jakab bíró nem

TÖRVÉNYSZEK.

§ **Szenvedélyes perlekedő.** *Defári Illás* vakon látogatója az aradi járásbírószágon. Havonta egyszer-kétszer megjelenik a bíróság előtt és hoi terhelnek, hol panaszosként szerepel. Ma mint vádlott lépett fel és ilyen vonatkozásban újból megbukott. *Defári mester* a mult hóban *Fakert* község utcájában szemközt találkozott *Drágán Péterné*vel és megtámadta. Ráfogta, hogy tolvaj, tőle is lopott. *Drágáné* azt mondotta *Defárinak*, hogy ezt a kijelentését még drágán fogja megfizetni és feljelentette a járásbírószágon, mely a szenvedélyes perlekedőt 110 korona pénzbírságra ítélte.

§ **Lopás — bosszúból.** *Schuszter Anna* cselédlány rosszul érezte magát legutóbbi szolgálatadójánál. Megharagudott rájuk és elhatározta, hogy meglopja őket. Tervét végre is hajtott: *Szalay Antalnétól* és *Vargha Józsefnétől* több ingoságot ellopt. Ügycet ma tárgyalta a törvényszék. A bíróság a többszörösen büntetett *Schuszter Annát* 8 havi börtönre ítélte.

§ **Tettenért zsebtolvaj.** A hirhedt *Kolompár-dinasztia* egyik női tagja: *Kolompár Józsefné*, született *Grebnár Erzsébet* cigányasszony és vakmerő tolvajnő fölött ítélték ma az aradi törvényszék *Bittó József* táblabíró elnöklete mellett. *Kolompárnét* néhányszor már elítélte a pestvidéki törvényszék is, ezenkívül tetten érték *Kiskörösön*, *Szolnokon*, *Kecskeméten*, ahol két évi fegyházra ítélték, *Szegeden*, *Aradon*, *Budapestben*, *Kolozsvárt* és még több helyen. Legutóbb az aradi állomáson intézett offenzívát *Vargha Istvánné* zsebe ellen, de az akció nem sikerült, mert tetten érték. *Rábizonyult* a lopás és nyolc havi börtönre, azután dologházra ítélték.

Cipőárusításért elítelt üvegkereskedő.

— Árdragítási per az aradi törvényszéken. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Árdragítás visszaélés vétségével vádolva állt ma az aradi törvényszék előtt egy ismert itteni üveg és porcellánkereskedő: **Urbán Endre**, aki nagymennyiségű cipőt vásárolt és azt kiárúsította. Tipikus háborus eset ez, amikor az üvegkereskedő olyan árut halmoz fel, aminek nagy kelendősége van, ami az adott viszonyok közt sokkal többet ér, mint például a porcellán és iparengedély nélkül üzérkedik. A sokat emlegetett, szidott, üldözött és mégis vidáman grasszáló lánckereskedelem jelenségével találkoztunk ma az aradi törvényszéken, amely példás ítéletet hozott az ügyben. Mert Urbán Endre lánckereskedőnek csapott fel, amikor 593 pár cipőt megvásárolt páronként 40 koronáért és azokat 45 koronáért adta tovább. Urbán Endrének üvegkereskedése van, bejegyzett cég Aradon és semmi szüksége nem volt arra, hogy kedvező konjunktúra lovagjának csapjon fel. Tessék: itt van a kedvező konjunktúra; ez az eset pregnáns bizonyítéka ennek az átkos háborus meghatározásnak, hogy kedvező konjunktúra, amiből már oly sokan milliomosodtak meg. A bíróság előtt teljes beigazolást nyert, hogy Urbán Endre bünt követett el, amiért engedély nélkül cipőkkel kereskedett és ezért a törvényszék alaposan meg is bírságot. A sok árdragító eset közül egyet sikerült a hatóságoknak torkon ragadni. Hol van azonban a légiónyi árdragítás, aminem kerül napvilágra? Futnak, szabadon görzöldázkodnak és megnyomorítják az ezer sebből vérző polgárságot.

(A vád.)

Urbán Endre aradi üveg- és porcellán kereskedő 1917 év április havában **Schvartz Róza** itteni cipőkereskedőtől 593 pár cipőt vásárolt, tehát közszükségleti cikket saját házi szükségletét meghaladó mennyiségben halmozott fel. Urbánnak sem külön engedélye nem volt a cipőárusításra, sem azzal hivatalosan nem foglalkozott. A cipőket nyereszkesedési célból vette és azokat **Schvartz Róza** bolti helyiségében árusította ki egy általa rendszeresen fizetett alkalmazottal. Eleinte nyugodtan ment az árusítás, időközben megalakult a Cipő Központ, azonkívül jött a cipőrendelet, és az árusítás rendszeres menete elé akadályok gördültek. Urbán Endre cipőraktárát bejelentette a központnak és a minisztériumnak. Ekkor az igazságügyi minisztériumi tisztviselők beszerzési csoportja részéről megbízottak érkeztek Aradra és Urbán Endrétől az áruraktár egy részét megvették. Folyt tovább az árusítás, Urbán a maximálási rendeletnek, hogy a cipőkön fel kell tüntetni az árakat, nem felelt meg és ezért feljelentették a rendőrségen, amely megjelent a helyszínen és a még ott levő cipőket lefoglalta. Megindult Urbán ellen a vizsgálat és az ügyészség árdragító visszaélés vétsége miatt vád alá helyezte.

(A tárgyalás.)

Az ügyet ma tárgyalta az aradi királyi törvényszék **Bittó József** táblabíró elnökle mellett. Szavazóbírák voltak: **Jakó Sándor** táblabíró és **Tarajossy József**, a vádat **Moróczy Dénes** ügyész képviselte. Bittó tárgyalási elnök felolvasta Urbán Endre előtt a vádiratot és megkérdezte:

— Bűnösnek érzi magát?

— Nem vagyok bűnös.

— Hát beszélje el, hogy jött létre a vásárlás?

— **Schvartz Róza** cipőkereskedő hozzám jött és arra kért, vegyem meg a cipőraktárát, mivel neki nincs pénze és a hitelezők szorongatják. Én az üzlet meekötésére hajlandónak nyilatkoztam oly feltételek mellett, ha a cipőket **Schvartz Róza** üzletében kiárúsítják. Ugy is történt: az árúkézszét megvettem és annak kiárúsítása az üzletben folyt.

— Volt magának engedély arra, hogy cipőkereskedéssel foglalkozzék?

— Nem volt.

— Mint régi, intelligens kereskedő nem tudta, hogy van egy rendelet, mely szerint

senki sem foglalkozhat engedély nélkül olyan kereskedelmi ágakkal, amit azelőtt nem üzött.

— Nem tudtam a rendeletről.

— Tartott segédet a cipők árusítására?

— **Schvartz Róza** egyik rokona végezte az árusítást.

— Fizetett az alkalmazottaknak?

— Száz korona tiszteletdíjat.

— Mi az, hogy tiszteletdíj? Tartott egy fix fizetéses alkalmazottat. Hiszen öt hónapon át folyt az árusítás. Az egész időre adta a 100 koronát?

— Nem, havonként.

— Tehát fizetéses alkalmazott.

— Igen.

— Mennyiért vette meg az áruraktárt?

— Összesen 700 pár cipőt vettem, aminek egy részét az igazságügyi minisztériumi tisztviselők beszerzési csoportjának adtam el, a többi pedig itt került forgalomba. A cipőket páronként 40 koronáért vettem és 45 koronáért adtam el.

Majd a vádlott kereskedelmi és vagyoni viszonyai felől óhajtott információt szerezni a bíróságtól.

— Van vagyona? — kérdezte az elnök Urbántól.

— *Nyolcszáz ezer korona vagyonom van.*

Más fontosabb momentumok megállapítása után a tanúk kihallgatására került a sor.

Schvartz Róza cipőkereskedő előadta, hogy az üzlet az ő neve alatt állott. Pénzre volt szükség és ezért 1917 március hó végén elment Urbán Endréhez és megvételre ajánlotta áruraktárát. Hétszáz pár cipőt kínált megvételre páronként 40 koronáért. Az üzlet létrejött, még pedig úgy, hogy az Urbán által megvásárolt és kiízetett cipőket a boltban kellett kiárúsítani, ami öt hónapig tartott. Az árusítást **Schvartz Róza** fiúga, **Schvartz Regina** végezte, aki — mint a tárgyaláson vallotta — a munkáért havi 100 korona fizetést kapott.

A bizonyítási eljárás során minden kétséget kizáróan beigazolást nyert, hogy Urbán Endre engedély nélkül árusította a cipőket, noha neki üvegkereskedése van.

(Az ítélet.)

A tanúk kihallgatása után a vádbeszéd következett. **Moróczy Dénes** királyi ügyész tárgyilagos és tartalmas vádbeszédében matatott rá az árdragítás büntetettére.

Tegnap egy szalonba kereskedő ült az egyik törvényszék vádlottak padján, aki szénaüzérkedéssel foglalkozott, ma egy üvegkereskedő áll előttünk, aki cipőeladánt üzött, holnap egy cipőkereskedő jön, aki keféket hoz forgalomba és valamennyien árdragítást követnek el — mondotta az ügyész. Ez a háborus kereskedelem megdöbbentően szomorú képe, ezért uralkodik minden téren az elviselhetetlen drágaság, mert akadnak nyereszkesedésre törekvő kalmárok, akik engedély nélkül közszükségleti cikket hoznak forgalomba, miáltal jóval megdrágul minden. Urbán Endre esete tipikus árdragítás. Üvegkereskedéssel rendelkezik és akkor cipőt vesz, hogy ezáltal szerezzon magának még nagyobb hasznot. Nekünk innen a legradikálisabb módon üldözniük kell a lánckereskedőket, árdragítókat és más háborus parazitákat.

Az ügyész a legszigorubb ítélet kimondását kérte.

Bittó József táblabíró elnök délután fél kettőkor hirdette ki az ítéletet, mely szerint a törvényszék bűnösnek találta Urbán Endrét az árdragító visszaélés vétségében és ezért 4000 korona fő és 1000 korona mellékbüntetésre ítélte.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól vásárolni, vagy náluk a lapra előzetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelme nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. —

KÖZGAZDASÁG.

Polgári javakat szállít a Máv.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Napok óta minden fennakadás nélkül, úgy, mint a mesebeli békeidőben, folyik a Máv.-on a polgári javak szállítása. A vasuti állomásokon megszűnik a torlódás, mert minden nehézség nélkül rendelkezésre állnak a szükséges waggonok és hosszú-hosszu tehervonatok szállítják különösen a közlelmezésre szánt cikkeket az ország minden részében az ellátási központok felé. Három napja tart ez az eldorádói állapot, azonban sajnos, igen szűk hatása van neki, mert mint értesülünk, két nap múlva ismét a háborus rend áll helyre.

Az Aradi Közlöny tudósítója illetékes helyen érdeklődött emez intézkedésnek célja és eredete iránt s a következő felvilágosítást kapta:

Megfelel-e a tényeknek az az értesülés, hogy öt napig az ország egész területén a vasut polgári javakat szállít. Teszi ezt pedig a közelgő ünnepekre való tekintetből, mert az országos közlelmezési hivatalnak az az intenciója, hogy a Haditermény ezekben a napokban mindenhova el tudja juttatni a lisztet és mindazokat az élelmicikkeket, amelyek forgalombahozatalával foglalkozik. Különösen fontos ez az intézkedés Erdély szempontjából, amely majdnem teljesen az Alföld és Délmagyarország malmaira van utalva és most zavartalanul hozzájut az erdélyi lakosság lisztjéhez. Az öt nap az előre megejtett számítások szerint tökéletesen elégséges eme célok elérésére és ezért holnapután már ismét másodsorba kerülnek a polgári javak, amelyek ezuttal „Léptek elő” először ennek a rettenetes hosszú háborunak folyamán. A vasutigazgatóságnak ez az intézkedése mindenütt a legnagyobb elismerést és örömet keltette.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A delegáció hadügyi albizottságának tegnap délelőtti ülésén — mint jelentettük — **Barta Ödön** interpellált a tarthatatlan vasuti forgalmi viszonyok ügyében. A tegnapi bizalmas albizottsági ülés után **Stöger-Steiner** hadügyminiszter közölte, hogy a vasuti forgalom újabb korlátozása a szénhiányra vezetendő vissza, melynek megszűnte után a vasuti forgalom megjavul. Egyelőre Budapest és Bécs között beállítanak egy-egy nappali személyvonatot. Lehetővé teszik a polgári hatóságoknak, hogy a katonai szabadságos vonatokat használják. Katonai személyeknek a polgáriak részére szánt vonatokat csak legsürgősebb esetekben szabad használniok. Azon vonatokon pedig, a melyeken nem egészen megtelt katonai kocsik is vannak, a polgári közönség is helyet foglalhat.

— **A harmadosztályu kereskedő** kivétel bizottság december 21-ikén pénteken a következő foglalkozások adóit tárgyalja: Czipész, Csizmadia, Czipő kereskedő, Cipő felsőrész készítő, Cukorkakészítő, Csemege üzlet, Daráló ipar, Divat kereskedő, Doboz gyár, Dohányzási kellékek, Élelmiszer kereskedő, Ecet kereskedő, Esztergályos, Főzelék konzerváló, Fogtechnikus, Fuvaros, Szombaton, 22-ikén a következő foglalkozások kerülnek sora: Fűszer

Kenyeret kér Tolsztoj özvegye.

— Orosz parasztek éheztek a nagy iró feleségét. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Tolsztoj grófné Tolsztoj Leo özvegye azzal a kérelemmel fordult az orosz belügy-minisztériumhoz, hogy részére — *kenyeret utaljanak ki.* A híres Tolsztoj-féle uradalmat, a Jasnaja Poljanát a parasztság nagy részben elfoglalta. A nagy gyümölcsös kert, mely az agg irónak kedvenc tartózkodási helye volt, s ahol a világ minden részéről odasereglett lelkirokonait és vendégeit fogadta, csaknem teljesen elpusztult. Az élelmiszeriség rendkívül kellemetlen módon kerülgette már a híres kastélyt, úgy, hogy a grófné kénytelen volt megkeresni a minisztert, léptessen életbe valamely védelmet számára az uradalom megóvása céljából. A megboldogult Tolstoj Leo hetvenhárom éves özvegye már nem is kér más élelmiszert a legfőbb hatóságoktól, csak kenyeret, bármilyen nagy áron adják is azt.

Tolstoj grófné levele nagy izgalmat keltett a minisztériumban. Rögtön sürgönyt küldöttek a tulai kormányzósági megbízottnak, hogy azonnal tegyen meg mindent a Jasnaja-poljánai uradalom védelmére s oltalmazza meg a történelmileg nevezetes kastély berendezését és érdekességeit. Elhatá-

rozták, hogy azonnal kiküldenek egy bizalmas férfit, hogy lépjen érintkezésbe a tulzó parasztsággal, bírja rá őket az uradalom elfoglalt részeinek visszaadására s a környékbeli falvakból fegyverezze fel azokat, akik a nagy orosz tanítónak, Tolstoj Leonak hívei voltak s rendelje ki ezeket a birtok és kastély őrzésére.

Érdekes, hogy ezzel a feladattal *Sergejenko* Pétert, a neves orosz író bizták meg. Ő utazott el a miniszter nevében teljes hatalommal Jasnaja-Poljanába rendet csinálni. A belügyminisztertől részére kiadott irat a következőképpen hangzik: „Annak a nagyszerű történelmi kultúraértéknek a tudatában, mely az elhunyt nagy orosz író nevével és személyiségével kapcsolatos, s a mely nemcsak Oroszországra, de az egész művelt világra nézve megbecsülhetetlen, elrendelem Tolstoj Leo sirjának, birtokának és tulajdonát alkotott nagyértékű könyvtárának minden körülmények között s minden eszközzel való védelmét. E rendelet foganatosításával teljes hatalommal bizom meg *Sergejenko* Péter polgárt.”

kereskedő, Fa kereskedő, Fa és szén kereskedő, Fényképész, Fésűs, Főpincér, Fapapucsos készítő és árusító, Fafűrészelő, Gyógyszerész, Gyümölcs árús.

— **Értéktőzsde.** *Budapestről* telefonálja tudósítónk: Az értéktőzsdei magánforgalom szilárd irányzattal kezdődött. Az árfolyamok a tegnapi nívónál magasabban mozogtak. A tőzsdei idő közepén az árfolyamok kissé ellanyhultak, de zárhat felé ismét megszilárdultak és uzgyszólván kivétel nélkül magasabb nívón zártak, mint tegnap. A forgalom igen élénk és nagyarányú volt. Az árfolyamok: Magyar Hitel 1265—93, Osztrák Hitel 865—76, Agrárbank 968—95, Fabank 805—18, Hazai bank 559—71, Kereskedelmi bank 5865—85, Magyar bank 845—57, Szegedárján 1050—1060, Klotild 578—87, Concordia 740—60, Rimamurány 997—1012, Ruggyanta 10030—25, Ganz 4050, Nasitzi 3075, Osztrák-magyar államvasút 970—84, Adria 1870—85, Atlantika 1335—1300.

— **A központi szeszfőzdék.** *Lunucz György* farkasházi gyümölcstermelő írja lapunknak a következőket: A központi szeszfőzdék ez évben történt életbe léptetése, az egész országban nagy ellenszenvvel fogadtatott, mert ezen új intézmény a hegyvidéki lakosságot, — tehát az egvebet, mint gyümölcsfát nem termő föld milliányi lakosságát, — megfosztotta az amugy is csekély és bizonytalan jövedelmétől. Az ország gyümölcs termő vidékeiről panaszok hangzottak, küldöttségek menesztettek illetékes helyekre, de az eredmények ez időszert még ismeretlenek, az idő mulik s vele az ideai termés romlik és kárba vesz úgy a termelőre, mint az államra nézve. A hivatalnok a kereskedő és iparos, az állat tenyésztő és földműves verejtékes keresete 70—90%-át magának mondhatja, csak a gyümölcstermelő az, mely az új intézmény alapján verejtékének 12—15%-ára van kárhoztatva, — sőt még ennél is kevesebbre, mert a hegyvidék lévén leginkább kitéve az elemi csapásoknak: egy évi termés képezi több évnek a jövedelmét. Egy katasztrális hold földre 7—7 méter távolságban 42 db. szilvafa ültethető (az alma és egyéb gyümölcsfa, még nagyobb tért igényel) melynek közepes évi termése ha, jól gondozott középkorúak a fák (20—25 évesek) 14. Hl. cefre, ennek ideai megállapított ára a 20 K. 280 korona a termelőnek készkiadása, földadó, fatisztítás, hernyózás szedés, kárhiasználat és javítás **minimum 100 kor.** Marad tehát a termelő-

nek jövedelme 180 K. (18%) Az állam ennek háromszorosát keresi meg, és keres a központ a vállalkozó, szóval a termelő rovására mindenki. Hány éven keresztül kell, hogy a termelő izzadjon míg egy ilyen termőképes gyümölcsös birtokába jut. A jövedelmet pedig elveszik tőle. Ebből kitűnik hogy az új intézmény a központi szeszfőzde téves alapon nyugszik és egyáltalában nem demokratikus.

Jurcsa világ.

(Mit keres egy napszámos.)

A megye egyik legnagyobb jószágigazgatójával találkoztam tegnap.

— Munkásokat megyok keresni. Pár száz napszámosra van szükségem — mondotta.

— Mennyit kap ma egy munkás? — kérdeztem meg csak úgy véletlenül.

— Mennyit? — Hát ez igazán érdekes téma. Vegyünk csak elő ceruzát és állítsuk össze.

És irni kezdtek: Minden munkás kap havonta

- 57 kiló gabonát,
- 2 és fél kiló szalonnát,
- 7 és fél liter pálinkát,
- 2 kiló húst,
- ecet és sópénz címén 8 kor. 50 fillért,
- 4 kiló 80 deka babot,
- 30 kiló burgonyát.

Azután kap:

Férfimunkás napi 5, asszony, gyerek napi 4 korona napszámot és havonta mondjak 25 munkanapra 125 koronát.

Kap még ezen felül ingyen lakást, fűtést, világítást.

Próbáljuk ezt — amit lehet — pénzre átszámítani:

57 kiló gabona a 45 fillér	25 K 65 f
2 1/2 kiló szalonna kilója 8 K (1)	20 K — f
7 és fél liter pálinka	37 K 50 f
2 kiló bus, a 7 K	14 K — f
ecet és só	8 K 50 f
4 kiló 80 deka bab, a 60 fill.	2 K 88 f
30 kiló burgonya	8 K 60 f
25 munkanap, a 5 K napszám	125 K — f
összesen:	240 K 18 f

Arról persze beszélni sem kell, hogy hol és ki kap ma ezeken az árakon szalonnát, pálinkát, krumplit? Ennyit és így keres egy közönséges napszámos, akinek semmi igénye, hátán a háza. Ez kijár neki, ha esik, ha nem esik, akár dolgo-

zik, akár nem. Vajjon hány lateiner ember van most így ellátva? Vajjon hány városi embernek van biztosítva állandóan, egész hónapra a szalonnája, husa, pálinkája? Mindez pedig a munkás járandósága. Ez jár neki! Akár van, akár nincs. Muszáj lenni! Járandóság: milyen szép szó ez. Nagy szó! Erre miselánt, városban még nem ismerik.

(Kuruzs és pulzus.)

Egy ismert aradmegyei nagykereskedő, ki a legközelebbi adótárgyalások alkalmával mint hadsereg szállító a hadi adózók között fog szerepelni, a héten sulyosan megbetegedett. Sorjába jöttek a jóbarátok és ismerősök meglátogatni. Tegnap megjelent a beteg ágyánál egyik üzletfele, aki egyébként tőzdespekuláns hírében áll s gyöngéden — mint ahogy az orvosok szokták — megfogta a lázas beteg kezcsuklóját, hogy az érverést megfigyelje.

A beteg jelentőségteljesen nézett az átörélt tapogató vendégére, s így szólott hozzá bágyadt hangon:

— Ugyan kérlek mit okoskodol? Ez nem a te mesterséged. Te csak a kuruzshoz értasz és nem a pulzushoz.

Olvassinkhoz!

A hírlapok előállítására körül beállott óriási drágaság arra kényszerítette a külföldi és belföldi újságokat egyaránt, hogy előfizetési áraikat felemeljék. A budapesti napilapok már december közepétől kezdődőleg emelték az árakat és pedig a papír, festék, olaj, azonkívül a szellemi és technikai munka sok száz percentes megrágulásához képest igen mérsékelt arányban.

Az aradi napilapok a viszonyok kényszerítő hatása alatt 1918. január 1-től szintén emelik előfizetési áraikat. Közismert dolog, hogy Magyarország vidéki városai között egyedül Aradnak van olyan napisajtója, mely terjedelm és tartalom tekintetében teljesen egy vonalon áll a fővárosi sajtóval. Geográfiai helyzeténél fogva azonban Magyarország délvidékén egy nappal megelőzi a budapesti lapokat.

Az aradi napilapok még a fővárosinál is mérsékeltébb áremelést határoztak el. Negyedfél esztendeig magunk viseltük a háborús drágaság minden terheit s most is csak egy jelentéktelen kis részét hárítjuk a közönségre. Az aradi napilapok közös megegyezéssel mindössze csak *havi 1 koronával* emelik az előfizetési árat. A mai anyagárak és munkabérek mellett ez az emelés valóban minimális.

Jelentékenyebb emelést kellett tennünk a példányonként való árusításnál. Az előfizetési költségek figyelembe vételével a lapok példányonkénti árát **20 fillérben** állapítottuk meg. Aki belép előfizetőnek, azt természetesen ez a drágulás nem érinti.

Előfizetési áraink 1918. január 1-től kezdve:

- Égész évre 48 korona**
- Fél évre 24 „**
- Negyed évre 12 „**
- Egy hóra 4 „**

Aradi Közlöny, Arad és Vidéke, Aradi Hírlap.

A MOZI.

* **Uránia színház műsora.** Péntektől—vasárnapig: Bródy Sándor: *Tanítónő.*

* **A könnyelmű asszony,** a magyar filmgyártás egyik legkiválóbb telvétele **vasárnap az Erzsébet mozgószínházban.** Sehoh be nem mutatott érdekessége e filmnek, hogy **Lakos Edith** saját személyében játszik egy 6 és később egy 16 éves leányt. A darab szereplői egytől-egyig jeles magyar színművészek, kik a magyar

filmben tökéletes művészi alakítást nyújtanak. A mai társadalmi élet hazug világát tárja elénk ez a kép realiztikus igaz valóságban. A feleség nem elégszik meg a szerető férj becsületes keresetével, nagyravágyásával könnyelmű adósságokba kergeti. A férj nem tud ellenállani, feleségének minden szeszélyét teljesíti, ha kell, a bűn árán is. A börtön hideg falai lelépik szeretőről a hályogot és már csak egy kíváncsága van, hogy új életet kezdve, gyermekének szentelhesse életét. Karácsony mindkét napján új szenzációs műsorok kerülnek bemutatásra.

* **A mozi iroda hírel. A tanítónő.** (Berky Lili és Várkonyi az Urániában.) Bródy Sándor az impressziók embere. Finom megfigyelő tehetséggel kutatja a mindennapi életnek eseményeit és ha egy-egy megragadja figyelmét, azt nyomban feldolgozza. Ez az oka annak, hogy Bródy Sándor minden munkája egészen közel áll az élethez, alakjai nem fabábuk, s mikor beszélnek és cselekednek, mindég az élő emberek benyomását teszik. A tanítónőnek a színpadon elért sikere kétségtelenül nagyban járult ahhoz, hogy a közönség ezt a filmet olyan gyorsan a kegyeibe fogadta. Az egyszerű szentimentális történet, a maga megható jeleneteivel a közönség szívéhez férközött és ha hozzátesszük, hogy a szereplő művészek háttérben ambícióval és lelkesedéssel fogtak neki feladataik megoldásához, egyenesen a legelsőrangú filmek közé fogja sorozni. A legelső sorban Berky Lilit kell megemlítenünk, aki a magyar szerzők valóságos üdvöskéje, mert tudásával, bájával, minden szerepének sikert tud biztosítani. Partnere Várkonyi Mihály.

Henny Porten az Apollóban. Pénteken mutatja be az Apolló-színház „A parasztnabob” című négyfelvonásos alpesi történetet, Henny Portennel a főszerepben. A szerencsétlen leány

tragedija játszódik le előttünk a filmben, aki egy tavaszi estén meggondolatlanul odadobja magát a kis alpesi leggazdagabb és lezlebbébb férfinak. A boldogtalan apa hiába fenyegeti a csábítót, hogy mentse meg leánya becsületét, a férfi kijelenti, hogy soha sem fogja feleségül venni egykori szereimét. A gögös és büszke apa erre eltaszítja magától a leányt, aki gyermekével együtt künn bolvong a hegyek között. De a léha fiúnak az apja, aki özvegy ember, jóvá akarja tenni fia hibáját és feleségül veszi a leányt. Amikor a fiu tudomást szerez az esküvőről, arról a hegyről, ahol egyszer a leány akarta elvetni magától az életet, leugrik a mély hegyszakadékba. Henny Porten a szerencsétlen leány szerepében komoly művészi studiumot nyújt. Jobb és főnségesebb a művész, mint valaha volt.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

L. M. Látogasson el a szerkesztőségbe délután 5—7 óra között.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi december 21-én, pénteken

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Tosca.

Melodráma 3 felvonásban.

Kezdete este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Csak Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat

használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszfinomító Részvénytársaság, Nagykanizsa gyártmányából, mert

felülmul minden külföldi gyártmányt. 4981

Képviselet: Erényi Tivadár, Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

Egy ügyes fiu kifutónak

nyomdánkban jó fizetéssel felvétetik.

Használt ólom megvételre kerestetik.

28736—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak a gyertyakészletek bejelentése, zár alá vétele és közszükségleti célokra igénybevétele, valamint a gyertya elszállításához szükséges igazolványok és a gyertyákért követhető legmagasabb ár megállapítása tárgyában kelt 3850—917. M. E. számú rendeletét a következőkben teszem közzhírré:

Bejelentésre kötelezettek a gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok és mindazok, akiknek birtokában (őrizetében) 100 kg. vagy annál nagyobb súlyu gyertyakészlet van.

Bejelentés alá esik a bejelentésre kötelezett birtokában álló akár saját, akár idegen helyiségben őrzött minden gyertyakészlet, a viasz és ceresingyertyák kivételével, tekintet nélkül a gyertyának belföldi vagy külföldi eredetére.

A bejelentésre kötelezettek kötelesek készleteiket 1917. évi november hó 10-ik napján volt állapot szerint bejelenteni.

A bejelentéseket az Olaj- és Zsiradékügyi bizottság országos pest, V., Sas-utca 20. szám) címére kell beküldeni.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalatok birtokában levő mindazok a gyertyakészletek, a

melyek bejelentendők, a jelen rendelet erejénél fogva zár alá vétetnek.

A gyertya gyártásával foglalkozó vállalat gyertyáért készpénzfizetési engedély nélkül, vevő vasut(hajó)állomására bementesen feladva 100 kg. csomagolt vagy nemcsomagolt súly után ládával együtt 280 koronánál nagyobb összeget nem követelhet.

Kicsinyben árusító kereskedők: egy tizenhatod kg. súlyu gyertyáért darabonként (8 drb súlyu 500 gramm) 22 fillérenél; egy harmincketted kg. súlyu gyertyáért (16 drb súlyu 500 gramm) 11 fillérenél; egy hatvanad kg. súlyu gyertyáért darabonként

(30 drb súlyu 500 gramm) 6 fillérenél nagyobb árat nem követelhetnek.

Oly gyertya, amelynek súlya nem felel meg az előbbi pontban felsorolt súlynak, csakis súly szerint adható el és az ilyen gyertyáért kilogrammonként legfeljebb 3 korona 50 fillér követelhető.

Aki a jelen rendeletet vagy az annak alapján tett hatósági rendelkezést megszegi, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. november hó 21.

Green, főkapitány.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer **sápadt hölgyeknek** hogy arozuk és ajkuk üde, **piros színét** visszavarázsolják. — Senki által fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése allandó. Egy üvegnél ára 3.— korona.

Gyönyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájuroget desinfiálja, utóíze igen kellemes. Ara 80 fillér.

Hajós Árpád

gyógyszertárában Arad, And ássy-ut 22. szám.

Legjobb

fekete v. barna hajfestő

a **Melogen**. Egy pár perc alatt bármely haját v. bajuszt a legszebb **allandó fekete** vagy **barna** színre lehet vele festeni, anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ara egy adag 3 kor.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti, az eddig egyedüli ily szer a

KROVIL

korpakenőcs.

Egy tégely ára 3.— kor.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolás helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc'kenőcs. Kis tégely 1'50 kor. Nagy tégely 2'50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappal használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — 88.

Rozsnyay Serail Arcpora. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és teaszínekben. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, ideál, orgona, piros róza, Serail. Üvege 6 kor. 80 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Kerülos község előjárótól.
742—1917. szám.

Hirdetmény.

Kerülos község tulajdonát képező 1 darab 7 éves kisceljezett tenyészmén és 2 darab tenyészkan folyó évi december hó 24-én d. e. 10 órakor a községházánál legtöbbet ígérőnek el fog adatni.
8593 Előjáróság.

Az aradi kir. törvényszéktől.
P. II. 2896/3—1917. sz.

Hirdetmény.

Az aradi kir. törvényszék, mint birtok bíróság közhírré teszi, hogy a m. kir. államvasutak kisajátító félnek a kürtösi állomás bővítése céljából Dr. Háromy László és társai kürtösi lakosok ellen a kürtösi 1270, 2141, 1481, 526, 595, 1651, 1018, 2224 és 989 sz. tjkvek-beli ingatlanokra nézve kért kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás lefolytatása végett a helyszíni tárgyalás megtartására f. évi december hó 22-ik napjának délutáni 1 óráját a kürtösi vasúti állomásra kitűzte, s oda az összes érdekelteket ezen az uton is megjelenésük a tárgyalást és határozathozatalt gátolni nem fogja s elmaradásuk miatt igazolásnak helye nincs.

Aradon, 1917. évi november hó 30. napján.

Dr. Jakó Sándor, s. k.
kir. táblab. r.

3572

12695—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszterium 25816. eln. 20. h. 1917. sz. rendelete alapján ezennel közhírré teszem, hogy a fémtárgyak beszolgáltatása tárgyában f. évi november hó 26-án 10774—1917. szám alatt kelt felhívásom II. részének kiegészített szövege a következő:

Az I. rész A. (1—12. pontjában, valamint a B. és C.) alatt felsorolt fémtárgyakat mindenki köteles beszolgáltatni, a kiknek ilyen tárgyak birtokában vagy őrizetében vannak.

Gyártók és kereskedők beszolgáltatni kötelesek:

1. (Az I. rész A.) 1—12. pontjában és a B. és C. alatt felsorolt tárgyakat.
2. (Az I. rész A.) 13. A—C. pontjában felsorolt fémtárgyakat.
3. (Az I. rész A.) 13. E. pontjában felsorolt fémtárgyakból készletük kétharmad részét.
4. Az 1915. évi 13462—eln. 20. B. 1915. szám alatt kiadott honvédelmi miniszteri rendelet 1. §-ában felsorolt fémtárgyakból még meglévő készleteiket.

Azok, akik fémtárgyakat gyártók és kereskedők részére őrizetben tartanak, beszolgáltatni kötelesek:

1. (Az I. rész A.) 1—13. pontjában és a B. és C. alatt felsorolt fémtárgyakat.
2. Az 1915. évi 13462—eln. 20. B. 1915. szám alatt kiadott honvédelmi miniszteri rendelet 1. §-ában felsorolt fémtárgyakból őrizetükben levő készleteiket.

Arad, 1917. december hó 7.

Varjassy, polgármester.

Elrontott gyomor

könnyen helyrehozható a
„GASTOL“
emésztőporral.
1 doboz ára 3 korona

Asztmásoknál

rendkívüli jó hatás és megkönnyebbülés érhető el az
„ASTMIN“
cigarettaival.
1 doboznak az ára 24 drb.-bal 2 korona 50 fillér.

Fagydagánatok

elmulasztására
fagyviszke egység
biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin“
Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Poloskák

kiirtására a legsikeresebben és teljesen csak a
„Phenolsav“
val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a petéit is kiirtja.
Egy üveg 1.—korona.

Hajós Árpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

29704—1917. kti.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszterium 4075—1917. M. E. számú rendelete folytán közhírré teszem a következőket:

A tisztítót vagy tisztítatlan nyersaszbesztnet, ugyszintén mindenféle aszbeszt és aszbeszt-áru hulladéknak az 1917. évi november hó 17-ik napján meglévő készletet legkésőbb 1917. évi december hó első napjáig a kereskedelemügyi miniszterium ipari műszak ügyosztályánál (Budapest, II. Lánchíd-u. 1—3. szám) ajánlott levélben kell bejelenteni.

A bejelentésben fel kell tüntetni: 1. az aszbeszt eredetét (kanadai, orosz, stb.) 2. az aszbeszt vagy aszbeszthulladék fajtáját és minőségét; 3. az aszbesztkészlet nagyságát eredeti fajta és minőség szerint részletezve kilogrammonként;

4. azt a célt, amelyre a fél az aszbesztnet készletben tartja.

A 10 kilogrammnál kisebb aszbesztkészletek, a 2. §. második bekezdésében említett készletek kivételével, nem esnek bejelentés alá.

Aki aszbesztkészletét a jelen rendelet ellenére be nem jelenti, vagy nem a valóságnak megfelelően jelenti be, vagy a hatósági ellenőrzést meghiusítja, az, amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A 81848—1917. sz. keresk. min. rendelet szerint a gyárosok és iparosok jogosítva vannak f. é. december 15-ig terjedő időközben saját üzemeikben aszbesztkészleteiknek 5 százalékát feldolgozni.

Green, főkapitány.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Bonne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, glitó, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeleg részére és ott, ahol a condurongó kéreg járva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

VÉGZÉSI

A Kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur 55559—VI. D. 1917. számú rendeletével, a gyárak és mechanikai erővel dolgozó ipartelegeknél kötelezőleg előirt mentőszekrények tartalmára vonatkozó 76271—1899. K. M. sz. körrendelet egyes rendelkezéseit módosította.

Ugyanis az utóbb hivatkozott körrendelet szerint az ipartelegeken Bruns-féle tisztított és zsirtalanított gyapot 100 gr.-mos csomagokban, továbbá streryl-gaze 1 m-es csomagokban és különböző mullpolyák tartandók készletben.

Eme rendelkezések helyett az elől hivatkozott 55559—917. VI. D. sz. keresk. miniszteri rendelet arra kötelezi a munkaadókat, hogy a felsorolt kötszereknek a mentőszekrényekből való kihagyása esetén helyettük megfelelő mennyiségű különböző nagyságú kész kötszercsomagokat szerezzenek be és tartsanak készletben, melyek csupán egyszeri használatra valók, amelyeket jelenleg már a hadseregben is állandóan használnak az első segélynyújtásra s illetve a sebek kötözésére. Ezeknek használata által elkerülhető egyrészt a felbontott kötszercsomagok beszennyeződése folytán történő fertőzés veszélye, másrészt a kötszereknek illy módon használhatatlanná válása által okozott pazarlás.

Továbbá a 76271892. sz. K. M. rendelethez emlitett 1:1000 arányú szublimátoldat a mentőszekrényekből kiküszöbölendő. A munkaadók kötelesek az első segélynyújtással megbízott alkalmazottakat kitanítani, hogy a sebek mosogatása, tisztogatása kézzel, kendővel vagy kötszerrel való érintése veszélyes, mert a sebet fertőzheti s ezáltal annak gyógyulását lényegesen hátráltatja, sőt veszélyeztetheti is. Ez okból a sebek eddig szokásos mosogatása teljesen mellőzendő, hanem a sebek tisztogatása legfeljebb feljeseen tiszta víznek vékony és enyhe suarban a sebre való csurgatásával végezendő, azonban az is csak oly esetben szükséges, mikor a sebek idegen anyagoktól szennyezettek.

A mentőszekrényekben nemán lévő karbolsav oldat haladéktalanul eltávolítandó, s ezenül ott nem tartható, mert az eddigi tapasztalatok szerint a maró és mérgező hatású fertőtlenítő anyagok hatékony elhárítás mellett súlyos károkat okozhatnak, ugvmint a sebek elmérgeződését, fekélyösdést, sőt vértörések old. utiak elhalását is. Az ilyen anyagok csak az orvos kezébe valók.

Szigoruan meghagyom emnéltova az összes ónnizemű iparvállalatok tulajdonosainak, illetve felátka vezetőknek, hogy a fenti rendelkezéseket haladéktalanul hajtassák végre, s azokhoz a tövben szigoruan alkalmazkodtassanak, mert ezen rendelkezések a gyárvizetői feladatok alkalmával ellenőrzve lesznek s a mulasztás ellen az 1902. XXVIII. f. c. teljes szigorúval fogak eljáráni.

Arad sz. kir. város rendkeltánnyi hivatala mint I. fokú iparvállalatoknál, 1917. évi november hó 22-én.

Green, főkapitány.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díjat szavak szerint számítnak.

Minden szó hirdetési ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat először kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 2 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 4/6 óráig vehetők fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazást nyer.

Intelligentes

deutsches Fräulein die im Häuslichen bewandert ist wird zu grösseren Kinder für nach Abruabánya gesucht. Näheres bei Kaufmann Lajos, Zrínyi-utca 4. 8599

Konyhakertész

lehetőleg bölgrár és egy vincellér, aki nagyobb szőlőt önállóan vezetni tud, lehetőleg azonnali vagy január 1-1 belépésre kerestetik. Ortutay Lajos, Arad, Deák Ferenc-u. 29. 8582

Hírleghépe

könyvelő, esetleg könyvelő. Állandó alkalmazást nyerhet. Cím a kiadóhivatalban. 8569

Nyomdász-tanulónak

felvétetik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Egy

csinosan bútorozott szoba különbeáratott és villanyvilágítással, azonnali kiadó Salacz-utca 4. 8592

Lakást keres.

Keresünk

5-6 szobás lakást, esetleg két 3 szobás lakást. Ajánlatokat Manolovics címen a Földes gyógyszerárba kérünk. 8557

Vétel és eladás.

Eladó

2 gyönyörű selyemdamaszt szalongarnitúra (díjat nyert urasági bútor) hozzátartozó kiegészítőket és függönyökkel, nagy valódi perzsa szőnyegek, valódi antik velencei kovacsolt vas munkából 12 káposzta csihar, valódi olajfestmények, régi porcelánok és miniatűrök. Viszonteladók kizárva. Bővebbet a kiadóban. 8588

Eladó

két ág, két ajtó szekrény, egy konyhasztal. Cím a kiadóban. 8591

Eladó:

asztalom, ágynemű, női ruhák, uri szobabútor, festmények, konyha edények, háztartási cikkek, jegyzetkönyv, antik órák. Telesy-u. 24., jobb lépcső. 8594

Eladó

savanyu ugorka, paradicsom, zöldbab, lezvar. Weitzer utca 10., ajtó 5. 8598

Öltöke

férfihez megy és mindenféle szép mese-könyv, valamint egyéb karácsonyi ajándékok, nagy választéka Deák Béla könyvkereskedésében, Foryay-u. Telefon 902. 7411

Hagyományokat

makói őriás, valamint petrosselyem és egyéb magvakat, ugyisintén edes nemes tolmadugánkat, melyek csirke-kezeséért, fajlisztaságáért felelősséget vállalunk, legelőször napi áron szálítunk. Termékét maximális áron adunk el. Árulergalmi Rézvénytáraság. Halkó. 8511

Zengera

keresztúros rövid, keveset használt, eladó. Kapa-utca 2/3. 8390

Halkó ár

összes könyvei, valamint mindenféle mese-és képeskönyv nagy választékban kapható Deák Béla könyvkereskedésében. Foryay utca. Telefon 902. 7411

Hiszamált étem

megvételre keresték. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7892

Mese-könyvek,

ifjúsági írások, társasjátékok és az összes karácsonyi zeneszámok, igen tutányos árban kapható Knieszner L. és Társa Arad, Dobó-utca 1. Telefon 791. 8378

Karácsonyfa

kisebb-nagyobb mennyiségben kaphatók Ortutay Lajosnál, Deák Ferenc-u. 29. Telefon 1124. 8481

Eladó

6 db. valódi svájci hasas kecske. 1 db. svájci bakkacska. Söga, Csaba-utca 22. szám. 8558

Fekete bársony

finom, széles, egy ruhára való, eladó. Erzsébet királyné-körút 37., földsz. 3. 8583

Férfi és női

8579 kabátok jókárban, eladók. Megtekinthető déli 12 ig Thököly-tér 6/b. Polgár.

Elegáns levélpapírok

mese-könyvek, imakönyvek, hanglegyek és egyéb karácsonyi ajándékok óriási választék a Deák Béla könyvkereskedésében. Foryay-utca. Telefon 902. 7411

Üzletek.

Eladó

egy jóforgalmu fűszer- és élelmiszer-üzlet forgalmas helyen. Napi bevétel 5-800 korona. Cím a kiadóban. 8590

Ingatlan.

Tizenhatézer

korona készpénzzel átvehető egy kisebb bérház a belvárosban. Nagy gyűmös csúszker. Bővebbet gróf Károlyi-u. 14. 8597

Különféle.

Pályázati hirdetés.

Az aradi ír. hírközöség a vezetés alatt álló „Haas János, Nanotta és Béla kiadású alapítvány” rendelkezése ere a 10 kamataiból hazasítási pályázatot hirdet. Pályázhatnak aradi illetőségű, Aradon lakó, 10 érkölésű zsidó leányok, akik megfelelő házasságra szándékosnak lépni. A pályázati körvények 1917. évi december hó 30 ig az aradi ír. hírközöség elöljáróságának írásban adandók be. Az előjáróság. 8595

Diana fűrés

január 1-én megnyílik! Ovadékkal rendelkező fűrés kezelő jelentkezhet Gáral Károly tulajdonosnál. 8596

Apróhirdetések

az „Aradi Közönyt” részére felvétetnek a Messenger-boy hirdetés, Deák Ferenc-u., Barna Béla hirdetési és hirdíródjában Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírüzletben.

Gyógyászat.

Rák és viszkotegség

elleni fehér kenőcs kapható egyedül Ferenc-téri Vajdits-gyógyászterában. Kis téglé 2 korona, nagy téglé 3 korona 6171

12280-1917. pm.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszterium 4465. M. E. sz. rendelete alapján az élő sertésekért és a sertéstermekért követhető legmagasabb árakat Arad sz. kir. város területén a következőkép alapította lmeget:

Olyan sertéseket, amelyeknek súlya darabonként 40 kilogrammot meg nem halad — a kényszer

vágás esetét kivéve — közfogyasztásra levágni tilos.

A sertést csak élősúlyban (levonás nélkül) szabad eladni.

Az 50 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 90 kilogramm súlyu sertésnek a hizlalo vagy az állattartó részére való eladásnál élősúly kilogrammonként 7 korona.

A darabonként 40 kilogrammnál nehezebb, de legfeljebb 125 kilogramm súlyu sertésnek levágás céljából eladásnál élősúly kilogrammonként 6 korona 50 fill.

A darabonként 130 kilogrammnál nehezebb sertésnek levágás céljából eladásnál élősúly kilogrammonként 6 korona 80 fillér.

A fent megállapított legmagasabb árak magukban foglalják a sertéseknek a rakodó állomásig jutásával járó összes költségeket. Nyers disznózsír és mindennemű friss sertéshus eladásánál a termelő és viszonteladó között való forgalomban métermérsánsként tisztasulvért 850 koronánál magasabb árt követelni tilos.

A disznózsír, szalonna, friss sertéshusnak, elkészített sertéshusnak stb. a kiskereskedelmi forgalomban való eladási árat a következőkben állapítom meg:

Oldalas	K. 8.90
Comb és tarja	K. 9.90
Karaj	K. 9.80
Olvasztani való szalonna	
bőrrel 4 cm-nél vastagabb	K. 11.80
Olvasztani való szalonna	
4 cm-nél vékonyabb	K. 10.—
Sózott szalonna	K. 11.80
Füstölt v. papriks szalonna	K. 12.—
Háj	K. 11.80
Olvasztott zsír	K. 12.—
Nyers debreceni	K. 10.20
Száraz v. főzött debreceni	K. 12.—
Nyers sonka	K. 11.80
Főtt sonka egészben	K. 14.40
Sonka szeletelve	K. 16.80
Párisi sonka	K. 9.60
Véreshurka, májas, tudós	K. 6.—
Elsőrendű disznósajt	K. 8.40
Kocsonya, bőr, nyelv	K. 6.—
Topórtó préselt	K. 7.90
Vagdalt hus	K. 10.20

Aki ezen hirdetésben megállapított legmagasabb áraknál többet követel vagy ígér, elfogad vagy szolgálat, amennyiben eslekménve súlyosabb büntetés alá nem esik, kihágást követ el és 6 hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1917. évi november 30.

Varjassy, polgármester.

Karácsonyi ajándék tárgyakat.

Karácsonyfa díszeket. Cukorkát, csokoládét. 140-es árú. 8363

Nagyban és kicsinyben beszerezhet

Gábor Miklósnál

Arad, Andrássy-tér 18. sz. Salacz-utca-rész. Telefon 10-59.

Központi arany beváltó és ékszerész

(örvényileg bejegyzett cég)

Arad, József főherceg-ut 12.

Bevált aranyat

a legmagasabb napi áron. Alkalmi ékszerek olcsón beszerezhetők.

Karácsonyi és ujévi ajándékok bevásárlási forrása.

Központi arany beváltó és ékszerész

(örvényileg bejegyzett cég) 7855

ARAD, József főherceg-ut 12.

sz. Lutheránus templom mellett.

Nevelőő,

ki első és második elemi iskolára tanítani tud, egy 7 éves leánykát és egy 5 éves fiuskát, vidékre

azonnal felvétetik.

Jelentkezni lehet a holnapi nap folyamán 8537

Panónia szálloda, ajtó 3. sz.

Somoskeszi község előjárótól

1181-1917.

Hirdetmény.

Somoskeszi község tulajdonát képező 2 db. magyarfajta tenyész-bika nyilvános árverésen 1. é. december hó 28. napján a község székházánál készpénztetés ellenében eladni fog.

Kelt Somoskeszin, 1917. december 18-án.

Suhayda Lajos, Faur György, jeg. zó. 8596 bizó.

Keresünk üzleti képviselőket

ügynököket és utazókat jutalék ellenében, az általunk gyártott

„TOW-TOW“

cimű tisztító és mosószer árusítása és forgalomba hozatala érdekében.

Ez a szer ruhamosás, tisztítás és suroláshoz kitűnően alkalmazható anélkül, hogy hozzá szappant vagy szódát pótolni kellene.

Amennyiben ezen tisztítószer, úgy a háztartás, mint ipar, kórházak és barakokban nélkülözhetetlen, következőleg ezen szer oly fontos és könnyen árusítható cikk, amely fogyasztási áru-, gyarmat-, festék- és más anyagár-, drogeria-üzletekbe nagyon jól bele illik.

Ilyenmü üzletekben gyártmányunk mindenütt könnyen és pedig nagy mennyiségben árusítható.

Azoknak, akik ezen cikk iránt érdeklődnek, készséggel szolgálunk felvilágosítással ugy jutalék, mint eladási feltételeink tekintetében és szívesen küldünk mintát és prospectust. Ajánlatokat kérünk következő címünkre:

Rubinstein Márton és Fiai r.-t. Makó, Csanádmegye.